

مبارك كچه

I صادق حضرتنك دارونكين مسيانير ايله مناظره سي
II حقيقت الحريه

دنيا ومعيشت ژورنالينك مشتريلرينه هديه

№ 2

اورنورج
«دنيا ومعيشت» مطبعه سي

1907 r.

خرستیان دینینه ردیه

قاسم قالاسنده غی میسیونیر جمعیتی نك رثیسی واسیلی
دارونگین نك قاسم مسلمان تاقارلرینی خرستیان دینینه
دعوة قیلوب یازمش آچق مکتوبینه امام محمد صادق
العثمانی القارغالی نك جوابی :

ای واسیلی دارونگین ! سین ایتاسک مسلمانلرنك
کوبسی ایتهدر دنیاده خرستیان دینی ده بار ، مسلمان
دینی ده بار ، بونلرنك قاپوسی حق قاپوسی طوغری
والله طرفدن بیارلکان چن دین ایکاتنی نیچوک بلور
گه کراک ، شولای بولغاچ هر کشی گه اوزبنک دیننده
طورو یخشیرا قدر . بئاً علیه قاسم طرفنده میسیونیر جمعیتی
آچارغه کرک توکل ایدی دیب .

ای دارونگین ! بونی دیکان سوزک مسلمانلرنك کو
بسی ایتد دیب ایتدسک نی قدرلی مسلمانغه بولقدک ایکا
نده دین بلکان نیچه مسلمان ایله سوبلاشدک ایکان مسلمان
نك کوبسینه بولقماؤک ممکن می ؟ سزدای زور کشی گه
بولای افراط سوبلاشو کر کمز ایدی . خیر اولده طور

سون آندن ماعدا بو سوزك صحیح می فکر ایت . سو
 سوزك اصلاً بزك مسلمان طائفه سی اینه طورغان سوز
 دكلدر بزك مسلمان خلقینه بك بیوك افترا در . زیرا دین
 واعتقاد باینده بزك اسلام ملت کسبی ایمان واعتقاد
 اوزره محکم بولغان دینی نك حقلغی ایله قطعاً وجزماً حکم
 اینکان هیچ بر ملة بوقدر . مسلمان اسمنده بولغان بر
 جاهل و خیس دون کشیده دین واعتقاد طوغروسندن
 سوز آچلد بقدده اسلام دینی حق غیری دین باطل مسلمان
 بولغان کسه آخرتده منگو جتده بولاچاق غیری دینده
 اولان کسه منگو جهنمده بولاچاق دیو قطعاً وجزماً جواب
 بیرونده شهید بوقدر . حسن ایله ثابت اولغان کسرات
 ومرات تجریده قیلغان بر واقعه در . نیسچوك آلا ی بولسا
 سون حالبوکه اسلام دینی دبد کمز علوم اولین و آخر بزنی
 جامع اولغان فصاحت و بلاغده مثلثی و نظیری اوله ای
 جمیع علماً و حکماً فی تعجبده قالدرغان بر حرف دیم نقطه
 سی اوزگارهای پیغمبرمز عدم زمانندن تا بو کونه کدر
 حالنیچه باقی اولوب کیلگان بیوك معجزه اولغوچی قرآن
 شریفکه بنا ایدلسگان برنجی دیندر . واللہ تعالی حضرتی
 آدمکن خاصه سندن اولغان آشامق ایچمکن قضا حاجه
 قیلماق کسبی خیس صفت لردن پا کلاب کورکام وکامل

اولغان صفتلر ایله توصیف ایدوب توحید و تنزیه ایتمکدر.
 دخی عیسی عدم کی آدم چسندن اولغان معجزه اظهار
 قیلغان حرمتلو ذاتلره الهک اثبات ایتمای پیغمبرلردر
 کناه دن پاک اولغان شریف ذاتلردر دیب آنلسنی تکریم
 و تعظیم ایله ذکر قیلماقدر. دخی الله تعالی حضرتده عبا
 ده قیلدقمزده عبادتکده لایق بولغان حاللر اوزره ظاهر
 اعضا لرمزنی هم کیوملرمزنی نجسدن پا کلاب کوکل لرمزنی
 دنیا شغل لردن آزالاب محض رضا رب ایچون شول بسر
 الله تعالی حضرتده کونده بیش کرده عبادت قیلدق نماز اوقو
 مقدر. الله تعالی نک بیرکان نعمتلرینه شکرانه قیلوب کونینه
 بش کرده الله تعالی حضرتتی ایسکه توشورمکدر. دخی کوکل
 لرمز خدادن غیریکده تعلق طاباسون عبادتیز خالص
 خدا ایچون اولسون دیب ایر قالدین قالدین ایردن آبر
 لوب هر برلری آبروچه بر اورنده عبادت قیلدق. دخی
 فرشته لر خلقی ایله خلقلانون طابک آطقانندن کسونس
 باطقانغه قدر عادلاننگان آشاو ایچو جباع قسیلو کسبی
 فعل لرمزی قویوب نفسلرمزی مشقه که صالوب خدا رضالغی
 ایچون روزه طوتمقدر. آچ فقیر فرداشلرمزی ایسکه تو
 شوروب آنلرغه یاردم بولنی طوتمقدر اما طاشدن
 اول کوندزگی عبادتله؛ قوه بولسون ایچون کسونس با

تفاح کبچکی عبادت لک کلا قوه بولسون ایچون آشاو ایچوکه
 رخصه بیولمشدرد. دخی کوچی بتکان آدملمز حجکه باروب
 کعبه اللدغه طواف زیارة ایدوب کفن کیومی کیوب یالان
 باش یالان آباق بوروب قیامة احوال لرون ایسکه توشروب
 عبرة آلوب دعا واستغفار توبه وتضرع ایله مشغول اولمقدرد.
 دخی فقرا و مساکین لرمزنی قایغورتوب عشر وزکاة و صدقه
 فطر و قربان کبی صدقه لرمزنی و بیروب انعام احسان ایدوب
 آنلره شفقه و مرحمة ایتمکدر. دخی قادینلرمز نک مستور
 اولماقی همده بردن آرتق قادین آلماقمز و همده مصلحه
 کورلدکده قادینلرمزنی طلاق قیلماقمز بونلرنک هر برلری
 دینمزده مشروع اولوب آدملرنک زنادن پاک قیلنماقیدر.
 دخی آدمکه اولسون حیوانغه اولسون ظلم و خیانة قیلودن
 شراب ایچودن زنا قیلودن یا لغان و یامان سوزلر سویلاو
 دن و غیره بوزوق فعل لرنک هر برندن طیولمقدرد. دخی
 کورکلرمزنی کبر و مکر حسد و حقد کبی یامان خلقلر
 دن پا آلاب کورکلرم خلقلر ایله خلقلندرمق بیوک که حسر
 مه کچک که شفقه و مرحمة قیلماقدرد. اشته اسلامیه دیدکمز
 بو شیلردن عبارتدر. هر برسی عقل و نقل که موافق
 طبع سلیم که پک لائق حق و پاک اولغان بر نور و بیوک او
 لان بر بول دیلمکدر. کم گنه بولسده عقلینه صالحوب فکر

ایدوب قاراغانده حقلقنی تانورلق وبلورلکدر.

اوشبو سوزمنی راستلایدر حاضرگی فتره وفساد زما
 نمزده اولان عالم دنیانک احوالی: زیرا کچن - ۱۹۰۱نجی
 سنده یازلمش جریده لر اسلام نک ترقیندن تعجب قیلوب
 کوب سوزار یازدی لر. آفریقه غریده شیخ سوسی افندینک
 همتی ایله نه قدر خلایق نک اسلام ایله مشرف اولدیغنی
 سویله دیلر. حتی آفریقه غربی کلا مسلمان بولوغه یقین در
 دیدیلر. اوشانداق هندستان قاعده سنده نجه یلده نجه یوز
 بیک اسلام ایله مشرف اولان هندولرنی هم انکلیزنک علماً
 و اوچونلی کسه لرندن وغیری ولایه لر دن نه قدر بیوک
 کسه لر نک اسلام ایله مشرف اولدیغنی یازدی لر هم بسو
 واقعه لر جریده خبرلر نندنه مقدمه راک معلومنز اولغان
 خبرلر در زمان سعادت دن تا بو کونه قدر واقع بوله کیلگان
 واقعه لر در هر عصرده یهود ونصاری علما لر نندن وغیری
 بیوک ذاتلر دن کوب کسه لر اسلام ایله مشرف اولوب
 کله شلر در. حال بوکه برنک اسلام طائفه سنده هیچ بر یرده
 میسیونیرسکی اوپشصطوا آچلوب آنچه لر صرف ایدوب آر
 تدن یورکان هیچ بر کتی بو قدر. شولای بولغاچ بو اشلر
 نیدن بویله اولدی ونه سبیلی بو اشلر بویله وقوغه کلدی.
 البته اسلام دینی نک بالاده ذکر ایتدکنزچه عقل ونقل که

موافق طابع سلیم که یک لائق حق و پاک اولغان (وهو النور
 والهدی وهو الحکمة والموعظه) دینلو که لائق واحق اولغان
 بر دین مبین اولدیغدن اولدی. شولای بولغاچ بزنگ
 مسلمان طائفهسی دنیاده خریستان دینیده بار مسلمان
 دینیده بار بونلرنک قسایوسی حق ایدکنی نیچوک باورگه
 کک دیب نیچوک اینسون... اصلا ایتنک احتمالی
 یوقدر. اما روسلردن بوکی سوزلرنی بیک آچق ایشدهمز.
 زبیرا عسکر خدمتده اولدیقمزده بران قالاسنده خسته خا
 نهده یاتدیغمزده بر فیرشول برلن آراهزده دین طوغرو
 سندده مناظره واقع اولوب یک قتی سوزلر سویلاشدیکمزده
 صالدا ت روس ابداشلرمز آراهزغه دوشوب بعضلری فیر
 شل طرفدن اولوب بعضلری بتم طرفدن بولوب اوز آرا طال
 شوب کیتوب بر بویند یک قتی سوزلر ایتشوب بعضلری اسلام
 دیننی خریستان دیننک اوستینه چناروب قویدی حیران
 و متعجب اولوب اسلام دینده اولغانده چوق شکرانه لر
 قیلوب قاندم شونداق اولسه اوشبو سویلا ککتر سوزلر
 بزنگ مسلمان طایفه سندده بولغان سوزلر بولمادی بلسکه
 اوز کردن بولغان سوزلر بولوب عیب اوزکرکه قایتوب قالدی

ای دارونکین افندی ! دخی ایته سک حق دین
 تیکش لودن فور قمیدر شونک ایچونک خزستیانلق اوکراته در
 کتابنی تحقیق ایدوب قارا دیب یوحنا انجیلنده (۵نجی)
 فصل (۳۹) نجی آیتده یالغان دین تیکشروب قاراودان
 فور قه در چونکه تیکش رکلیج آنک یالغانی میدانغه چقادر
 قرآن اسلام بولای تیکشروب قاراودن فور فادر . قرآن
 (۲نجی) سوره (۹۵نجی) و (۱۰۰نجی) و (۱۱۳) آیتلر .
 مونه شوندانوق بیلکولی اسلامک حق بر دین توکل
 ایکنلکی دیب ایته سک .

اوشبو سوز کز قرآن کریمه واسلام مبینه پک بیوک
 افترا در . قرآن کریمک آیه شریفه لرنی بلمای و آکلما ی
 اورنسر کلتورکان لککز دندر . زیرا قرآن شریفهز دین نی
 تیکشروب قاراودن و دین طوغر وسنک مکالمه و مجادله فیلودن
 اصلا فور قمايدر .

و همده هیچ کسه نی اول خصوصده سویلاشودن منع
 ده فیلمایدور نتمک الله تعالی حضرتی سوره نطک پیغمبرمز
 عه که خطاب فیلوب ایتدر (ادع الی سبیل ربک بالحکمة
 و الموعظة الحسنة و جاد لهم بالتی هی احسن) دیو یعنی

ای پیغمبر محمد عدم اونده سین آدملر تی ربك بولینه ،
اسلام دینینه حکمت برله یعنی قطعی و یقینی اولان دلیل
و حجتلر برله . دخی موعظه برله یعنی قناعتنی آماده قیله
نورغان اوگت و نصیحة بیره نورغان حقیقه افناعیه لر برله
دخی کافرلر ایله دین توغروسنده مجادله قیل سویلاش
تیکشروب قارا کور کام طریق ایله دیمکدر .

بس بو آیتدن پک صریح مفهوم بولدی قرآن شری-
یفنک دیننی تیکشروب قاراودن فورقهای مجادله و مکالمه
ایله امر ایتدکی . دخی سورهٔ عنکبوتده ایتده در

ولا تجادلوا اهل الكتاب الا بالتي هي احسن (دیو
یعنی اهل کتابقه دین طوغروسنده مجادله قیلمه سین ای
پیغمبر محمد (عم م) مکر کور کام طریق ایله گنه مجادله
قیل دیمکدر . بس بو آیتدن هم پک صریح مفهوم اولدی
قرآن شریفنک کور کام طریق ایله دیننی تیکشروب
قاراوغه و مکالمه فیلوغه امر ایتدکی . دخی سورهٔ بقره ده

(وان كنتم في ريب مما نزلنا على عبدنا فاتوا بسورة من
مثله و ادعوا من استطعتم من دون الله ان كنتم صادقين
فان لم تفعلوا ولن تفعلوا فاتقوا النار التي وقودها الناس
والحجارة اعدت للكافرين) دیو آیه شریفه لر نازل اولمشدر

ایله
مستند

یعنی اگر شبهه فیلساگز سز کافر لر ثولوم محمد پیغمبر که ایندر دیکم قرآن حقنده بس کلتور کز اول قرآن سوره سنک مثلنی یعنی قرآن سوره سی اوخشاشلی فصیح و کور کام بولغان بر سوره توز و کز . دخی طلب فیلسکز الله غه گیری اولغان اله لر کز دن ، اگر ده آنلرنی اله دیب دعوا کزده صادق اولسا کز . ایمدی سز قرآن نک مثلنی کتوره آلهاسا کز موندن صوکره ده کلتوره آلهاسز اول قرآن نک مثلنی . بس ایمان کلتور کز سز صاقلاک کز وز کزنی اودونلری آدملر و طاشلر بولغان چینم اوطندن . حاضرلندی اول چینم اوطنی کافر لر که دیمکدر . بس پیغمبرمز هم اوشبو آیه شریفه لر نازل اولدندن صوکره جمله عوام اس و خواص جیولغان بر لر که پاروب خلایقنی دینکه اوندادی . اگر ده قرآن شریفنک الله کلامی بولونده شبهه فیلسا کز عربلر سز قرآن شریف سرنک دیلکز اوزره عرب لسانی ایله اینمشدر . سز نک فصاحت بلاغنده ماهر عالم و کامل بولغان کهمسه لر کز بار .

بس قرآن شریف کسی فصیح و بلیغ اولان کور کام لکده قرآن درجه سینته ایروشکان بر کتاب یاپکزده یاپد فکز کتابنی قرآن شریفکه مقایسه ایدکز . تفتیش فیلسکز دیو معارضه طلب فیله شددر . اول وقت عرب مشرکلر

ینک عاماً و فصحاء لری بو محمدنک سوزینک یالغانلقنی میدا
 نغه چغازایق دیو جان نن لری ایله قرآن شریف کبی
 کتاب یاپمایه کرشمه شلردر. توکل قرآن شریف کبی کتاب
 یاپیق قرآن شریفنک بر قسقه سوره سینک مثلنی انیاندن
 عاجز قالمشلردر. هم اوزلری علم و فصاحة صاحب لری اولد
 فلرندن کندی عیب ارون بلوب تئوزکان شیلرینک هیچ بر
 وجه ایله قرآن شریفک اوخشامای پک کیم درجه ده بلکه
 یوق مثابه سنده اولدیغنی آکلاب منصف لری عجز لری ایله
 اقرار ایتمشلردر. نتکم عربنک بلغاسندن رئیس القرامط
 ابن المنعم دیسکان ذات قرآن شریفه معارضه به شروع
 ایدوب کوب کلمه لر دوزوب باررکن بر صبی نک وقیل
 یا ارض ابلغی ماءک ویا سما اقلی الخ آیه شریفه سنی
 اوقوغاثون ایشدوب کیری قایتوب دوزمش اقوال هندیان
 لرینی محو و معدوم ایدوب اشهد انه لا یعارض وما هو
 من کلام البشر دیو شهادة بیر مشدر. یعنی کواهلن بیره
 من من اصلا قرآنغه معارضه قیلنماس اوشبو قرآن آدم
 کلامی دکندر دیهش. اوشاندای عربنک بلغاسندن بیچی
 بن حکم الغزال دیسکان ذات سوره * اخلاص نک منوال واسلو
 بی اوزرینه کلام دوزوب معارضه قیاماقنی قصد قیلدقه

معارضه دن عاجز قالبوب ایکنجی کره معارضه قیلماسقه توبه
 یتمشدیر. هم موندن غیر ی ولید بن المغیره وعتبه وجبیر
 ابن مطعم کبی عربنک فصحاء وبلغائرندن پک چوق کهسه لر
 عجزاری ایله اقرار ایدوب قرآن شریفنک کلام بشردن
 اولمای کلام الله اولماقینه تسلیم اولمشلردر. بس اوشبو آیه
 شریفه دن هم چقدی پیغمبر مز عدم نک دین طوغر و سنده
 قورقهای کافر لر حیوانغان بیرکه باروب آنلردن معارضه
 طلب قیلوب سویلاشوب آنلره غالب کلدکی، بوندن غیر ی
 هم بو کبی دین مبینهنی نفتیش قیلودن منع قیلماوغه دلالة
 قیلغان آیه لر پک چوقدر. اوشبونک ایچون پیغمبر مز عدم
 هر برده خلایقنی دین مبینه دعوة ایدوب آنلر ایله دین
 طوغر و سنده سویلاشوب صور دق سؤال لرینه جواب بیر
 وب چوق معجزه لر اظهار ایدوب دلیل لر کلتوروب اسلام
 نورنی بتون دنیاغه ساچدی. دنیانی عدالت ایله طولوردی
 شونداق اولسه قرآن و اسلام، دین نی تیکشروب قار اودن
 قورقادر دیکان سوز کز نیندای سوز بولدی. سز دای بیوک
 آدم لره ایتوکه یاری طورغان سوز بولمادی. بسبتون
 یوق ویلان سوز اولوب قالدی.

کلهلم شمعی ای دارونکین! قرآن دیننی تفتیش
 قیلودن منع قیلهدر دیو اوز فائده کزه ذکر ایتدککز آیه
 شریفه لره. اول ذکر ایتدککز آیه شریفه لرنک هیچ بر
 ینک دین طوغر و سنده سویلاشودن منع قیلوغه اصلا دلا-
 لتی یوقدر. ینک سز لر قرآن آیات لرنک معنای شر
 یقلرنی آکلاماغان وتوشنمکانلکککز دن کنه اول آیه شر
 یقلرنی کلتور بسز یا کقولغان وتوشنمکان یر لر کز نک بر
 ماده سنی بیان قیلوب کیمته یم بلشفه سنی شوکا قیاس ایدر
 سکز. اول ذکر ایتدککز آیه لرنک برسی (۳ نچی)
 سورده یعنی آل عمران سورهنده (یا ایها الذین آمنوا
 ان تطیعوا فریقاً من الذین اوتوا الکتاب یر دوکم بعد
 ایمانکم کافر بن) دیو ذکر ایدلمش آیه شریفه در. یعنی
 ایمان کلتور کان منلر اکرده سز اطاعة فیلساکز کتاب
 یر لکان منلر دن بر فرقه که آنلر سزنی ایمانکز بسدنده
 کفر که فایتار لر دیهکدر. اوشبو آیه شریفه شاس بن
 قیس دیکان یهودی حقنده نازل اولمش آیه شریفه در.
 بر کون شاس بن قیس اوتوب بارا ایکن، اوس قبیله
 سی ایله حزر ج قبیله سی نک بر توغمه قرداش کبی راحة
 و طاتلو اولتورغانلرنی کوروب پک زیاده تعجده قالمش.
 زیرا آنلر اسلام ایله مشرف اولماز دن اول آرالرنده

كوب كره صوفش اولوب پك قنای عداوة و دوشمانلىق
 اولان قبیله لر ایدی . صوكره شاس بن قیس پیغمبرمز
 عدم که غایه دوشمانلقدن فی اشركه بلمای یاننداغی ایذا
 شلرنی فوتورتوب باركز اوس قبیلهسی ایله خزرچ قبیله
 سى نك اولكى حاللرون ایسلرینه دوشوروكز آرالری
 بوزلسون دیو آنلره شیطانلق قیلمش . بو کهسه لرده
 آنلرنك یانلرینه باروب اوسطالقی ایله آنلرنی فوتورتوب
 صوقشدر و درجه سینده کتور مشلر . صوكره بو خیرنی پیغمبر
 مز عدم که ایرشدکده پیغمبرمز عدم آنلرغه باروب اوشبو
 آیه شریفه نی اوقوب اهل کتابدن بر فرقه نك فوتورتوبینه
 ایارماکز دیو آنلرنی وعظ و نصیحت قیلوب آرالرنی
 اصلاح ایلمش . اوس قبیلهسی ایله خزرچ قبیلهسی اولكى
 دن زیاده دوستلق و طاتولقی اوزره اولوب قالمشلردر .
 ایشته اوشبو آیه شریفه لرنك نزول اوشبو خصو
 صده واقع اولمشدر فقط پیغمبرمز عدم بونلرنی آنلرنك
 فوتورتولارینه ایارودن گنه منع ایلمشدر دین طوغرو
 سنده تفتیش و مکالمه قیلشودن منع قیلمايه اصلا کرشمامشدر .
 شولای بولغاچ ایندی ای دارونکین ! قرآن نك
 اوشبو آینی دین طوغروسنده سويلا سودن منع قیلهدر
 قورقادر دیو نیچوك ایته سك . نیک بولای برده ایتکان .

سوزکنک معناسنی فہم فیلمای سویلایسک . یازق سز
 دای اسم دوتیش کمسه لر کہ بویله تیاف و جزاق خطا
 سوزلر سویلامک ہم گیری ایتدکسکز آیت شریفه لرده
 بوکبی یعنی هیچ برسینک دیننی هیچ تیکشروب قار اودن
 و کافر لر ایله دین توغر و سنده سویلاشودن منع قیلوغه
 اصلا دلالتی یوقدر ، هر برسی بو خصوصه نازل اولمش
 آیت شریفه لدر . تفسیر کبیر و خازن و مدارک کبی
 معتبر تفسیر کتابلر مزده بویله بیان قیلنمشدر .

آری تسلیم اوله یق سز ایتکانجه ده بولغان بولسون
 قرآن شریفنک بعض بر آیتلری کافر لر ایله دین تو-
 غر و سنده سویلاشودن منعده ایتکان بولسون لکن بو
 طریقہ بعض ماده ده جزئی بر مصلحتہ ایچون دین توغر
 و سنده سویلاشودن منع قیلماقدن دینده عیب و یالغانلق
 اولماقی اصلا لازم دکدر . زیرا اکرده بویله بر مصلحتہ
 جزئی ایچون بعض بر ماده ده دین توغر و سنده سویلا
 شودن منع قیلماقدن دین نک یالغان و عیبلی اولماقی لازم
 اولورسه اول وقت بیبل و خرستیان دینی نکه بویله بر
 مصلحتہ جزئی ایچون عیسی عه م ننگ کافر لردن اعراض
 اینهاکی و آنلر ننگ صورتی سوزلرینه جواب بیر مادکی
 انجیلده ہم نچه یرده واقع اولمشدر .

زير انجيل لوقانك (۲۳ نجي) باينك (۸ نجي)
 و (۹ نجي) آيتلر نده هير و دس عيسى عدم ني كورد كده
 زياده سيله مسرور اولوب عيسى عدم دن كوب سوزلر
 سؤال ايلد كده عيسى عدم نك آنك هيچ بر سوز يند جواب
 و بير ماد كي ذكر ايدلمشدر. باق هير و دس شول قدر
 شادلانوب اخلاص ايله بر علامه كور من اميد يله صوراي
 طوروب آنكا جواب بير مامشدر. اكر ده جواب
 بيروب بر علامه كو سترسه ايدى، بلكه ايمان ده كور
 ايدى. شولاي بوله طوروب جواب بير مامشدر.
 دخي انجيل متي نك (۱۶ نجي) باينده فريسيلر ايله
 صدوقى لرنك سؤال لر يند عيسى عدم جواب بير ما
 د كي هم اوز ينك شا كردلري حوار بونلر غه
 فريسيلر ايله صدوقى لرنك تعليمندن صاقنوق ايله
 امر ايتد كي ذكر ايدلمشدر. ايمدى جزئي بر ماده
 بر سبب ايله عيسى عدم نك كافر لردن اعراض ايتد
 كندن و شا كردلريني آنلر نك تعليمندن منع ايتما
 كندن عيسى عدم قورقدى ديني باطل بولور غه كرك
 اكر ده باطل بولماسه حق بولسه ايدى قورقماز ايدى
 ديو استدلال فيلق صحيح اولور مى. البته سز نك
 سوز كر كه قاراغانده صحيح اولور غه كرك بوله.

ای دارونکین! کورد کی سوز کنک آخری نه بیرکه
 بار دیغنی اوز دینکنی اوزک ابطال قیلوب قوید
 یقنی. او یلامای سویلاشاک شولای بوله اول.
 سوزنی اویلاب سویلار که کرک بواد. سز لر بلسکه
 اویلائی طور غانمردر بونلر بر نرسه ده بلما یلار
 بونلرغه نی اینسا کده کینار دیب بوق آلائی توکل
 بزله قرآن شریفنی کنه دکال سز نک مقدس کما بکر
 بسیمیل نیسه قاراب و بلوب اوتیه طرفینه چفوب حیوان
 و متعجب اولوب دین اسلامده اولدیقهزه چوق شکر
 نه لر قیلوب اولطورغان بکلمر مز.

ای دارونکین! دخی ایته سن مسلمانلر هم ملالری
 دین حقدده سویلاشودن قورقالار حتی ملالری خلقنیده
 دین طوغرو سنده سویلاشودن طیالر چونکه یالفا
 نلری میدانغه چخادر دیو.

سنک اوشبو مسلمانلر قورقالار حتی ملالری خلقنیده دین
 طوغرو سنده سویلاشودن طیالر دیکان سوز بکه بزله
 پک مسلم لر مز. اما: یالفا نلری میدانغه چخا دیکان
 سوز کز که اصلا مسلم دکلمر مز.

زیرا بز نک خرستیان لر ابله دین طوغرو سنده سویلا

شماكانلكمز هم خلقنى سويلاشودن منع قيلماقمز يالغانمز
 ميدانغه چقا ديو نورقانلقمزدن دكلدر اول چيئدن بزلر
 اصلا نور قمايمزار بزلر سويلاشوكه طيار مزلر. بلكه بزنك
 سويلاشماكانلكمز آداب وانصافمز نك حسن اقتضاسندن اطاعة
 وانقيادلو كمسه از اولد يغمز دندر.

يعنى پادشاه جنابلرى خرستيان ديننده اولد يغى
 ايجون آنك ديننه تعرض قيلماقنى واول طوغربك خرستيان
 لر ايله سويلاسوب آنك ديننه ديل تيكرماكنى پك زياده
 ادبزرلك ونيوشسز اش كورديكمز دندر. البته دين طوغر
 وسنده سويلاشديكده ايكى طرف برى برينك ديننه تيماي
 وتعرض قيلماي اصلا چاره لرى يوقدر. مثلا بز اسلام
 علمالرى سنك ايله سويلاسه چك وجوابلاشه چق اوله فالساق
 اول وقت البته بزه اوزكزنك سوزكزكه كوره ايتماك
 اقتضاً ايده در

اي دارونكيين! سن خرستيان ديننى حق واسلام
 ديننى باطل ديب ايتنه سك خرستيان دينى نه چيئدن حق
 بوله، خرستيان دينى حق ديب ايتلوكه لائق بولغان بر
 دين مى، زيرا خرستيان ديننده هيچ بر وجه ايله عقل سليم
 وطبع مستقيم كه لايق وموافق بولماغان ديل كه آلوب ايتوكه
 ياراماغان خلاف ومنافى اولغان شيلر بار. مثلا الله تعالى

حقنہ توحید فی التثلیث تثلیث فی التوحید مسئلہ سنی اعتقا
 دلرکز کبی . یعنی اللہ تعالیٰ بر ذات اوچ اناہمی بار
 افنوم رب افنوم روح افنوم ابن بو اوچ افنوم نک هر بر
 سی جو هر در الہ در دیو اعتقاد لرکز کبی البرہان الصریح
 فی حقیقہ سری المسیح اسلمو اعتقاد کتاب لرکزده بویلہ ذکر
 ایدلمشدہ بو ایسہ پک عجیب اولان طور عقل دن خارج
 ونا جائز اولان اوزکز ہم سر صایوب یورنکان برسوزدر .
 زیرا بو کلامنک معا و مالی اللہ تعالیٰ حقیقہ بر در ہم
 حقیقہ اوچدر دیمک اولادر بر شینک برده اوچده اولماقینک
 بطلانی بدیہیات نکہ اجلی ور وشانیدر . ہم ہندو مشرکارندندہ
 فر فکز پک آزدہ . دخی عیسیٰ عہ م فی آدم جنسندن اولہ
 طور ب آشاو ایچو قضا حاجتہ قیلو کبی الہک کہ خلاف
 و منافی اولغان شیلرنی قیلغاننی کورہ بیلہ طور ب خدای در
 رب در دیمکارکز کبی انجیل لرکزده بویلہ ذکر ایدلمشدہ .
 دخی خدای در رب در دیب اینہ طور ب ایک آدم لرکز
 رذیل و حقیری اولان یهودی لر طرفندن آصلندی و اولدر
 لدی و اولدکن صوگرہ خلق لرکز کناہلرون یولار ایچون
 جہنم کہ کردی عذاب قیلندی و ملعون اولدی دیدکارکز
 کبی نتکم کتاب الصلو اتندن اولان عقاید کتاب لرکزده و بواس
 نک غلا طیا لولرہ یازمش رسالہ سنک (۳ نچی) بابنک بویلہ

ذکر اید لمشدر. دخی غشاً ربانیده اولغان اکمک بدن
عیسی در. شرابی ایسه عیسی عهم نك فانیدر دیور بکنز نك
یتنی وفاننی آشامققلکز کبی در. منی انجیل نك (۲۶ نچی)
بابنک در. دخی الله تعالی که طانلو یوفو اثبات ایتما کلککنز
کبی. زیور نك (۴۴ نچی) بابنده.

دخی الله تعالی اسف و او کنج چیکدی دیهکلککنز کبی
ملوک اول نك ۱۵ نچی بابنده هم موندن غیری
بونلر کبی عجیب شیلر پک چوقدر هر بری بیسمل ده
ذکر ایدلش شی لردر. دخی الله تعالی که عبادۀ
قیلدکنز ده بلجیراق و نالایق حاللر اوزره بولما
قلقکنز کبی دخی عبادۀ وقتلرنده ایرقادین آرالاش
اولوب قیللر کر نك خدادن غیری که تعلق تاباسی
و میل قیلماسی کبیدر.

دخی دینکنزده قادین لره ستر مشروع اولماد
یغندن قادیلر کر مستور اولمای بهایم کبی ایرقادین
آرالاش اولدرق معیشتۀ قیلماق لر کر کبیدر. زیرا
بو طریقه معیشتۀ و معامله قیلماق کسز زنا بابینک
آچلوینه سبب اولوب هر سنه قالالرده حساب وقتنده
نیجه بوز زنادن طوغان بالار نك میدانغه قویلماقی
موندن نشاءۀ ایدن شیدر دخی پیغمبرلر حقتده

فالایق حاللر و بو زوق فعللر اثبات قبلما فلفکر کبیدر.
 اللہ تعالیٰ یعقوب عدم ایله کوراشدی دیه کلکسکر
 کبی تکوین المخلوقاتنک (۳۲) نیچی باینده دخی
 حز قیال پیغمبر که نجمن قاشدر لغان اکمن فی آشار
 غه اللہ تعالیٰ امر ایتدی دیه کلکسکر کبی حز قیال
 نک (۴) نیچی باینده دخی لو طاعدهم شراب ایسجوب
 ایسردی قزی ایله زنا قیلدی دیه کلکسکر کبی تکو
 بین المخلوقاتنک (۱۹) نیچی باینده و داود عدم
 اوریا صوفی نک قسادینی ایله زنا قیلدی هم حله
 ایله اوربانی اولتر تدی دیه کلکسکر کبی ملوک ثانی
 نک (۱۱) نیچی باینده و داودنک اون قسادینی ایله
 ارغلی ابشا لوم زنا قیلدی دیه کلکسکر کبی ملوک
 ثانی نک (۱۵) نیچی باینده. هوش پیغمبر که اللہ
 تعالیٰ زنا قیلنق ایله امر ایتدی دیه کلکسکر
 هوش نک (۱) نیچی) باینده. باقی بر قدر لو خلا
 یقمنی زنا غه نحر یض قیله تورغان قبیح شیلر ذکر
 ایدلمش. موندن غیری هم بیله ده پیغمبر لر حقنده
 اولسون غیری بر توغریده اولسون بو کبی عجیب
 شیلر پک چوقدر. ایتدی بو رو شیخه و بو کیفیتجه اولان
 کتاب نصل الهامی والهی اوسونده آگار بنا ایدان

دین نیچوک حق دین اولسون هیچ امکانی یو قدر .
 بلکه حق و راست اولمیه شایان اولان دین اسلام
 و قرآن عظام در . زیرا قرآن کریم اسلام دینی
 بو کی فضیح شیلر نك هر برندن پاک و بر بدر . ایدی
 سز لر ایله بز لر آراسنده دین طوغر و سنده مجالسه
 و مکالمه لر یا پلوب سز نك علیه کز ده بو سوز لر
 ذکر ایتو که مضطر اولسا قده بو حال لر نی اثباته کسر
 شاک اول وقت بز لر نصل آدم بولوب چقا چقمز
 لر . البته بز لر اول وقت نعمة قدر ن بله گن خرسستیان
 بر له اهل اسلام آراسون آبر ما ینتجه جمله رعیه سینه
 تیکر و طوغری حکم یور تگان ولی نعمتمز اولغان
 پادشاه اعظم جنان بلرینه خلا فلق کوسترن آداب سز
 احمق کسه لر اولوب کور نا چکمز لر . اشته بز لر
 نك دین طوغر و سنده مناسره و مکالمه قیلودن منع
 لئما تمز هم خلقی منع قیلما تمز او شو جهند ندر .
 اصلا یا لغانمز میدئا نغه چغا دیو قور قغان لغمز
 دن دکلدر منع لئما کمز نك بر سببی بودر .

ایکنجی سببی ایسه خرسستیان دیننده تعرض
 قیلغان تحقیر و تکدیر ایدن کسه لره حکومه طرفندن
 جزا اجرا ایدلما کیدر . زیرا (۱۴) نجی طومنک

(۶۷) نجی استاتیه سنده ذکر ایدان قانون بز نك اسلام طائغه سینك معلوملر یدر . البته بز لر حق ستیانلر ایله دین طوغرو سنده سویلا شوب آنلر نك دیننه دلیل تیکمردیکمز ده بز لرله جزاً اجراً ایدله چکن بک آحق بیله مز لر اشته بز لر نك دین طوغرو سنده سویلا شوب دن منع لئماکنز او شبو جهتلر دندر . یوقسه بز لر دین طوغرو سنده سویلا شوب دن اصلا قورقما بملر . سویلا شوکله طیار مز لر . بز نك چوقدن بیرلو تمنی قیلوب کوتوب یورکان بر اشمز در . بو خوقلر اولماغانده دیدکمز بیره حاضر بولوب بیل با غلاب چن اخلاصمز ایله سویلا شا چکمز لر .

ای دار ونکین! دخی ایته سک شونسنیده ایقوب قویا بیم که بز نك میسونیر جمعینی حق و طوغری بولغان همده منکولک خلاص ایته طورغان مقدس خرسیتیان دیننی کو چلاب جبرلاب طاراً تمایدر . بلکه بخش و عطا و نصیحه برله آکلا توب آنلر غه طوغری بول کورساته در . چونکه جبرلاب ایمانغه کرتو ممکن تو گل . همده خدا یغه آندایون جبرلانوب اشا نغان یا که یالغان و ربا برله توتولغان دین لر

نك حاجتی ده یوقدر. خدا یغهاوزی بلوب آکلاب
 احلاص برله اشانو چلمر كرك. بالغان دینده بولغان
 لر غنه اول اوزلر نك دین لرنی. جبرلاب اشا ندرر
 غه طر و شه لار بالغان دین نك بار قونیده شول
 جبرلاب دن کنه در. قرآن کشتی اسلام دینته جبرلاب
 قلیج قوتی برله صوغشوب کرتو که قوشه در.

قرآن (۸ نجهی) سوره (۴۰ نجهی) آیه (۲۲ نجهی)
 سوره (۷۷) نجهی آیه (۹ نجهی) سوره (۷۴) نجهی
 آیه و باشقه لر. مسلمانلق نك طارالو بده شول قلیج
 قوتی جبرلك برلن کنه میدانغه کلمش در دیب
 ایته سک.

سنك اوشبو سوزك قرآن کریمه و دین اسلام مبینه
 پك بیوک هر اذترادر زیرا اسلام دینی نك انتشار اصلا
 صوغشوب جبرلاب قلیج قوتی ایله اولمادی. بلکه مجرد
 پیغمبرمز عدم نك دعوتی و عطا و نصیحتی ایلن کنه اولدی.
 اجمالا اولسه ده سزه تاریخی بیان ایته ایم: معتبر تاریخ
 کتابلر مزده ذکر قیلنغانغه بناء محمد عدم که پیغمبرلك فرق
 باشنده کلوب خلائقنی برار برار دینکه دعوة قیل باشلادیقه
 مسکه خلقی برام برام دین اسلامی قبول ایته باشلادیلر.
 حتی اسلام ایله مشرف اولان لر اوتوز طوقزه بالغ اولدیلار.

خدیجه کبری رضی الله عنها وعلی و ابوبکر و عمر و زید
بن حارثه کسی و غیر هم رضی الله عنیم هر کس هر برلری
خلوص قلبلری ایله ایمان کلتور ب نماز او قومایه و عبادة

قیلمایه باشلادیلر. سوکوه یا ایفا الرسول بلغ ما انزلک
الیک آیه شریفه سی نازل اولوب محمد عدم کافر لر نی
عموما دینکه دعوة قیله باشلادی. کوب معجزه لر اظهار
قیلدی شوق قهر معجزه سی آغاچ طاشلر نیک سلام بیرمک
معجزه سی آز طماننیک کوبکه اورامک معجزه سی آندن
غیری کوب معجزه لر ی شول وقت بولدی. خیلی کبار
کوسه لر ایمان ایله مشرف اولوب اسلام بر نیجه قوه
توتدیفندن کافر لر قلبینه دراو وسوسه لر دوشوب اسلام
ایله مشرف اولغان کوسه لر نی هم پیغمبر عدم نی هر
تورلی طریق ایله ادا و جفا قیلمایه باشلادیلر. شول
سببدن اصحاب رضی الله عنیم لر بونلر ایله محاربه و
مقاتله قیلمایه بونلر ادا و جفالرندن قوتولمایه محمد عدم دن
اذن صورادیلار. پیغمبر مز عدم بونلر مقاتله قیلمایه اذن
بیرمادی. استر سیکز حبشه کیدکز آنلر کتابیلر در سزه
ضرر نیکر مازلر دیدی. زیرا پیغمبر مز عدم حبش پادشاهی
نجاشی حضرتلر نیک اسلام ایله مشرف اوله چغنی نبوة

نوری ایله بلمش ایدی شول جهندن آنلره حبشه هجره ایله
 امر ابتدی . صوکره سکسان ایر اون سکز قادین حبشه
 هجره ایدوب محمد عدم بر آز یارانلری ایله مکّه مکرمه ده
 قالدی . صوکره مدینه منوره دن آلتی کشی کیلوب محمد
 عدم که یولقب محمد عدم آنلرغه قرآن آیه لرنی اوقوب
 اول آلتی کشی ایمان ایله مشرف اولوب کیری مدینه
 منوره یه فایتدیلار ایکنچی سنه اون ایکی کشی بولوب
 مکّه مکرمه که پیغمبرم عدمنی آماغه کلدیلار . پیغمبرم عدم
 اوزی بارمای اورنینه فصیح لسانلو مصعب اسملو بر صحابه
 کونردی . آنلره وعظ و نصیحه قیلمايه توصیه بیوردی . اون
 اوچ کشی بولوب باردیلار . مدینه منوره اهالیسینه پیغمبرم
 عدم نک احوال شریفه لرنی بیان ایدوب قرآن شریف
 آیه لرنی اوقوب کوب خلائقنی مسلمان قیلدیلار بالفز
 مصعب رضی الله عنه نک وعظ و نصیحتی سببلی کنه نجه
 یوز آدمرا ایمانه کلدیلر . باق عیسی عدم نک اوچ یل
 یارم سنه ده کوسترمش خدمتنی پیغمبرم عدم نک بر
 یارانی بر ایکی سنه ظرفنده کوسترشد . زیرا خرستیان
 لرنک دیدکارینه کوره عیسی عدم اوچ یل یارم پیغمبرلک
 دعواستی قیلوب خلائقنی دینکه دعوة ایتسه ده پیک آز
 کشی اسلامه کلمشدر نجه بیک اولماقی شویله طورسون

نچه یوز ایکانچلسکی ثابت دکلدیر. بزم پیغمبرمز نک زمان
 سعاده و حیوة ارندا گی کبی اسلام ایله مشرف اولان نچه
 بیگلره و یوز بیگلردن زیاده به ایرشمامشدر. صوکره
 پیغمبرمز عهه نک کند اوزینه هجره آرزوسی دوشوب
 حضرت ابوبکر رضی الله عنه برله مدینه منوره که هجره ایتدکله
 یولک بریده الاسلمی دیکان ذات قومندن یتمش کشی ایله
 برابری اسلام ایله مشرف اولوب فالدیلر. مدینه منوره که
 باردقدن صوکره مدینه منوره اهالیسی غایه نکریم
 و تعظیم ایله استقباله چقوب فارشو آلوب کلا مسلمان
 بولدیلار. صوکره پیغمبرمز عهه مدینه منوره اطرافندگی
 یهود قلعه لرینه باروب سزار کتاییلر سز بنم صفانی
 نورانده کورمش سزار بن الله تعالی نک حق پیغمبریم
 بکا الله تعالی طرفندن قرآن نازل اولدی. ایمان
 کنورکز اوزکزنی جهنم اوطنندن فورنارکز
 دیو کوب وعظ و نصیحت ار قیلدی. بو وقت اسلام پک
 بیوک. قوه دوتدی اسلام ایله مشرف اولان نچه بیگلره
 بالغ اولوب بر بیوک مله وجوده کلدی. حالبوکه بو
 وقتارده قلیج کونارلو شوپیل طورسون ولجنگ اسمن
 دگر بیل یوق ایدی. چون بو حاللر اولدی کافرارنک
 قلبینه پک ضور فورنو دوشدی. مکه کافراری اطرافندگی
 قبیللر ایله بریگوب هم یهودیلرنده اوزلرینه اولرتوب

مدینه اعلی ایله صوغش قیلوق پیغمبرمز عدمنی بارچه
 یارانلری ایله اولترمک و هلاک قیلماق بولدیلار. بس
 حاللر بویله بولدی بونلردن فور تولمافسک بر چاره سن
 کورمک و الله تعالی دیننی ابقایه چالشوق لازم بولدی .
 شول سببتن پیغمبرمز عدم آنلرنک ظلمندن فور
 ناماقنک نکرینه دوشدی. لکن اش اوپله اولسه ده اصحاب
 رضی الله عنیم لرکه هیچ شی دیماس ایدی. الله تعالی طرفندن
 خیر و اذن کوتار ایدی. بس اول وقت الله تعالی آیه شر
 یقلرنی نازل قیلوب کافرلر ایله مقاتله قیلماپه اذن و رخصه
 بیردی فنکم اول آیه لرنی اوز کز هم ذکر ایلد کز . شوندن
 صوک غنه پیغمبرمز چاره سز قلچ کوتاردی . بس ای
 دارونکیمن ! آکلادکمی اسلامنک وعظ و نصیحت ایله نه
 روشلی ساپدیکنی و قلچنک پکک صوکشی درجه ده کنه اوزین
 صافلار ایچون دفعی مشروع اولدیغنی . ای دارونکیمن
 فی ایتدسک بو سوزلر مز که مکة مکرمه ده نچه یوز غلا
 یق اسلام ایله مشرف اولدیلار بونلرده کوچلانب قلچ
 قوتی بولنمی اسلامه کلدیلر . هم مکة مکرمه دن اصحاب رضی الله عنیم
 لر باردندن صوکره حبش پادشاهی نجاشی حضرتلری
 اسلام ایله مشرف اولدیلار . بوده قلچ ایله می اولدی .

بریده الاسلامی دیکان ذات فومندن بتمش کشی ایله مسلمان
 بولوب قالدیلار اول وقت قلع بارمو ایندی؟ مدینه منوره
 اهلی نجه بیگ خلیق اسلام ایله مشرف اولدیلر جان و ما
 لرون خدا یولینه فدا قیلدیلار بوده قلع قوتی ایله کوچلانو
 اولدیمو ونجه برار صلح بعدنده اهل اسلام ایله آراشوب
 اسلامده اولان خصلة حمیده لرنی کوروب و بلوب اسلامه
 داخل اولدیلار. ننگم بصره و کوفه بغداد شهراری جمیع
 نواحی لری ایله حضرت عمر رضی الله عنه زماننده کفر
 حاللر اوزره قالماق شرطی ایله صلحقه کلدیلار آندان
 صوگ اهل اسلام ایله آراشه اسلامنگ حسنی
 کوروب و بلوب کندی اختیارلری ایله اسلامه داخل اولد
 یلار. بونلرنی کم کوچلادیله بونلره کم قلع کوناردی.
 هیچ کم کوچلادکی یوقدر اوزلری دین اسلامنگ حلقنی
 بلوب و آکلاب چن اخلاصلری ایله اسلامه داخل اولدیلار.
 وشمندیکی زمانه زده هندستان و آفریقه غریبه نجه یوز
 بیگ خلیق کندی اختیارلری ایله مسلمان بولوب یاطبور
 لر. بونلرنی کم تکلیفی ایندی اهل اسلامدن قاپو پادشاه
 باروب طوب تفنگ آندیده قایوسی بارب قلع تارتدی.
 هیچ برسی اولمادی. بس اسلام قلع قوتی برله کوچلانب
 طارالیدی دیکان سوزک بسبتون بالان بولوب قالدی.

فی خوش سوزدر فرآن مترجمی اولان قسیس
 سبیل نك ایتکان سوزی: (ومن قال ان الاسلام شاع بقوة
 السیف فقط فقولہ نهمه صرفه لان بلادا کثیره ما ذکر فیها
 اسم السیف ایضا وشاع فیها الاسلام) انتهى، یعنی بر من
 اینسه تحقیق اسلام فلج قوتی بوله کنه شهرة طابدی دیسه
 اول من نك قولى یالغان صرفدر. آنک اوچون کوب
 شورلر بار اول شهرلرده فلج کونارلو توکل فلچنک اسمی
 بیزه ذکر ایدلمادی حالبوکه اول شهرلرده اسلام شائندر
 دیمکدر. باقی مذکور سبیل افندیکه کندی خرستیان علماً
 لرندن بوله طوروب نصل کوزل وطوغری سوزلر سویلا
 مش آفرین بو افندیکه. خیر اولده طورسون مسلمده
 بر لایق اش سز ایتکانچده بولسون اسلام فلج قوتی بران
 طارالغان بولسون موند نه قباحه بار دین ایچون فلج کو
 زارو خلاف اسمی اصلاً بونده قباحه وخالق یوقدر زیرا
 جهاد فی سبیل الله قیلماقنک طریق شرع شریف مزده بو رو
 شجهدر اول امام ورئیس عسکر اولان کهمسه کافرارکه
 اوکوت ونصبحت قیلوب اسلامنک حسنی بیان قیلماق و دین
 مبینه اوندامکدر اکرده دین اسلامی قبول ایتماسه باش
 طارنسه اول وقت صلح قیلماق جزیه وخراج آلمکدر تا اهل

اسلام ایلن آرا آشوب دین اسلامده اولان خصلة حمیده لرنی
کوروب و بلوب ایمان کلتوره لر شول امید ایله ایکنچی
درجه ده صلح مشروع اولمشدر .

اگرده وعظ و نصیحتنی ده صلح و مصلحتنی قبول ایتما
سه اول وقت غنه دین ایچون فلج کوتارمک رخصه قیلنمشدر
مقصد مال آلمق بر صو قرانوق دگلدر بلکه الله تعالی نك دین
و کلمه سنی اعلا ایتمک حقلغی دینایه ساچمکدر موندنه هیچ
بر جته ایلن فباحه لک یوقدر اکرده بو طریقه جهاد قیلو
ده فباحه بار دیساکز اول وقت سز لر کندی دینکزی
تقییح ایتمش اولغان کوسه لر بولوب چقاچاقسز . زیرا فر
آن شریف کی بیبلده هم مقاتله آیتلری وارد اولمشدر .
ننکم بیبلنک کتاب الاستثناسنک یدنچی و یکرمنچی بابلرنک
هم آندن غیر ی کوب اورنلرده کافر لر ایلن مقاتله قیلوق
صراحه ذکر ایلامشدر . خصوصاً یدی بیوک قبیله لرنی (حتی)
(و جرجاشی) (و اموری) (و کنعانی) (و پرسی) (و صوی)
(و بیوشیلری) بونلرنک برین قالدیرمای کلا تلف قیلوق
ایله امر ایلامشدر . ایمدی سز نک دیدککزه کوره قرآن
شریف و اسلام دینی مقاتله ایله امر ایتمکی ایچون باطل
بوله طورغان بولسه بیبل و خرسیتیان دینی نکه باطل اولما
قی لازم و ضرور اولوب کیله در . ای ایدری دارونکین !

آكلادكمى سوزكنك نه بیره وارديغنى كشى كه قاز وغان
چقورغه اوزكنك دوشدككى اسلام ديننى ابطال فيلايم
ديكانچى اوزكنك خريستيان دينكى ابطال قيلوب فويديك .
اي واسپلى دارونكېن ! دىخى اينده سگ ۳ نېھى طريق
دعا وعبادة . طوغرى يولغه كوندرمسي ايچون حق وبر
خداغه عبادة ايديوب صورارغه كرك يارېي طوغرى يولغه
كوندرالغ ديو .

بو سوزك پك راست و طوغرى سوزدر . البته دعا
و عبادة قيلمق هر كيمكه تيوش و كرك بولغان اشدر . شول
سببلى بزار هر وقت بر خداغه دعا و عبادة قيلمق ايل، مشغو
للمرز . نوكل فقط كندى نفسمز حقنده غير بار حقنده بويله
دعا خير فيلامز لر . الهى ريم ضلالت يولنده بولغان كيمسه لر
نك قلبارينه هداية نورنى صالحوب توفيق و هداية كه موفق
قيل ضلالت يولندن و منگو جهنم اوطنندن فورنار ديو دعا
قيله مزار هم بيك قز غانا مزار خصوصاً وطنداش روس
دوستلرمز حقنده بيكرارك آيروب اخلاص دعا قيله مزار
يارب بو دوشتلرمز نك اوزلرينى هم بالا چاغالرينى بار
چه لرينى طوغرى يولغه كوندر هداية يولينه سال ديو دعا
قيله مزار نكتم پيغمبرمز عهم غيرى دينده اولان كيمسه لر
حقنده اللهم اهد قومي فانهم لا يعلمون ديو دعا قيلمش

ایندی. یعنی ای الله قومیه عداية ویر آنک ایچون آنلر
بیم پیغمبر ایکانچلسکمنی بلمایلر دیمکدر.

ای ایله ری دارونکین! دخی ایته سک انجیل ده ایتو-
لکان دین قبول ایدوب پوتقان کشی خلاص بولور. دین قبول
ایتمکان کشی جزاغه دوچار بولور دیب مرقوس (۱۶)
نچی فصل (۱۶) نچی آیه ای مسلمان انجیل ده بولغان بو
سوزکه الله نک اوز سوزیند اشان.

ای دارونکین! بزرکه انجیل ده بولغان سوزکه اشا
نورغه ایاروکه فوشاسک قایو انجیل که ایاروکه فوشاسک
مرادکنی تعیین قیل سز نک انجیلکز پک کوب اوز کزنک
علمالرکز نک تصریح قیاولرینه فاراغانده یتمشدن زیاده
انجیل بار اولده طورسون حاضرگی خریستیان لر عنندنه
معهول بولغان بیبل ایچروسنه کرنلکان دوره انجیل بار
متی، مرقوس، لوقا، یوحناذر. البته اوشبو دوره انجیل نک
هر بری حق توکل. زیرا اوشبو انجیلر آراسنده کوب
تناقض واختلافلر واقع اولمشدر. ایکی اوچ مادهسنی کنه
ایتوب کیتا یوم انجیل متی نک (۱۵) نچی بابنک عیسی عه م
نک خرافات بنی اسرائیل ضاله غه غنه مبعوث اولدیغی ذکر
ایدلمشدر. انجیل مرقوس نک (۱۶) نچی بابنک (۱۵) نچی
ایتنک جمیع عالمکه مبعوث اولدیغی ذکر ایدلمشدر. ایندی

بو ایکی سوز بری برینه خلاف و منافی اولدیعی ایچون
 ایکسی نك بری باطل اولماق لازمدر. متی سوز حق بولسه
 مرقس سوزی باطلدر مرقس سوزی حق اولسه متی
 سوزی باطل بوله در. دخی عیسی عه م نك نسینی بیان
 قیلغان یرده انجیل متی دن بلنه یوسف یعقوب اوغلی دیو
 انجیل لوقادن بلنه یوسف مالی اوغلی دیو. دخی انجیل
 متی دن بلنه شلتائیل یوحنا اوغلی دیو انجیل لوقادن بلنه
 نیری اوغلی دیو. دخی انجیل متی دن بلنه عیسی عه م دن
 داود عه م که قدر بکرمنی آلتی جیل بولماقی یعنی بکرمنی
 آلتی نسل و بطن بولماقی انجیل لوقادن بلنه فرق بر جیل
 بولماقی. شجه کز اولسه حاضرگی بیبل فی آلوب صا ناب
 قارا کز طوب طوغری چقار. بو ایسه پک آچق تنافض
 واختلافدر. خرستیان علماً لرینک عقللری نصیره فالدهش
 بر مسئله در. اجتماع النقیضین محال و ممنوع اولدیغندن هر
 ایکسی نك حق بولماقی ممکن دکلدر. متی انجیل حق بولسه
 لوقا انجیل نك باطل اولماقی لازمدر. لوقا انجیل حق اولسه
 متی انجیلی باطلدر. ایهدی بونلر نك قایوسی یا کشفشقانده
 قایوسی صا ناشقان متی نك الهامی خطامی لوقانک الهامی
 خطامی اول طازارتوب چقار کزده آندن سوکره سویلاشو

رمز موندن غیرى هم بییل ده انجیل لرده اولسون تورانده
 اولسون پک چوق اورنلرده تناقض واختلافلر واقع اولمشدر
 اوشبونک ایچون خرستیان لرنک علماً و محقق لرندن هورن
 کبی آدم کلارک کبی اکستاین کبی هرناق کبی رنان
 حکیم کبی ایف طالستوف کبی اولکی لیبودوا کبی بیوک
 ذاتلر اوشبو بییل ایچر و سنده اولغان انجیل تورانلر اوزکا
 رکان انجیل تورا لردر حق انجیل تورا لردر دکللردر دیو
 تصدیق واقرار ایدوب رساله لردر تصنیف لیتدیلر اوزکز هم
 رساله لرنی کورمش سزدر. ایمدی شولای بولغاچ بز که
 انجیل که اباروکه نیچک قوشاسک هیچ بر جهندن یول بو
 قدر. هم بز که قانی ایتکان سنک دیب اوپکالار که ده یولک یوق
 زیرا بو سوزلرنی بز ایتمایمز اوز غلما لرنکز اینه آنلرغه
 اوپکالا کز آنلرغه ده اوپکالار که یولکیز یوق زیرا آنلر
 علماء لردر حقلقنی اینه طورغان کهمسه لردر اوزلری بییل ده
 خرستیان دیننده عیب طابق نیک ایتماسونلر.

ای ایدری دارونکین! دخی ایتهمک قرآن نک (۱۶)
 نچی سوره سنک (۳۵) نچی آیتی دین حقنده بولغان شبنه
 لردر ایچون اهل کتابقه یعنی خرستیان لردرغه مراجعه ایتار که
 قوشادر دیب.

بو سوزگر هم پك صریخ خطا در. بزده قرآن شر
 یغنك تفسیرینی فارامای و آکلامای ایتولگان سوزدر. زیرا
 اول دیدککز آیه شریفه سوره نخلده وما ارسلنا من قبلک الا
 رجالا نوحی الیهم فاستلو اهل الذکر ان کنتم لا تعلمون
 دیو ذکر ایدلگان آیه شریفه در. اوشبو آیه شریفه نك معنا
 سی اصلاسز ایتکانجه دکلرز بر ابو آیه شریفه کفار مشرکین حقتده نازل اولمشن
 آیه شریفه در کفار قریشلر ایتکانلرای محمد سنده بز نك کی بر آدمک
 سین نیچوک پیغمبر بولده نك دیب اول وقت اوشبو آیه شر
 یغه نازل اولغان. معناسی ایسه الله تعالی پیغمبر مزگه
 خطاب قیلوب ایتده بز سندن اولکی پیغمبر لر نی بیارمک
 مکر وحی ایندرد کمز ایرلر نی بیارمک بس ای مکه کافر لری
 اوزگر بلماسا کز یهود و نصاری لردن صوراکتر آنلر اولکی
 پیغمبر لر نك ایرلر جنسندن بولغانلقنی بله لر دیمکدر. اشته
 یهود و نصاری لر پیغمبر مزگه دشمان اولغانلق لردن کفار
 قریش لر ایله بر طرف بولوب بر بر لرینه دوستلق کوسر
 مش اولدیلر نندن الله تعالی کفار قریشلره یهود و نصا
 ری لردن صورارغه امر ایتمشدر سز لر یهود و نصاری لرغه اشا
 ناسز لر. چونکه آنلر سز لر نك دوستلر کتر آنلر بله لری
 اولگی پیغمبر لر نك ایرلر جمله سندن اولغانلقارینی بس

صورت آنرا آنقدر آنرا ایتورلر دیشدر. اشته مذکور آیه
 شریفه اوشبو معنی اوزره در کفار قریشکه قاراب ایتولگان
 سوز در دارونکین دیدکی کبی مسلمانلرغه قاراب
 ایتولگان سوز دکلدر.

ای دارونکین آکلادکی سوزنک نه روشلی خطاً
 اولدیغنی آزغه سوز سویلاب بو قدر خطاًغه دوشدیکنی
 اگرده سن کوبراک سویلاساك اول وقت حالک نه روشلی
 بولور اول وقت بتولای باطاریک آندن صوئ چغاروغه
 ده مجال بولماس حالک پک مشکل گه قالور.

ای ایدری دارونکین! دخی ایتدسک محمد سزگه الله
 غه واللہنک یبارکان کتابلرینه یعنی موسی عدم و عیسی
 عدم که یبارکان کتابلرینه اشانورغه قوشادر بنا علیه انجیل که
 اشانورغه و آگار اطاعة قیلورغه قوشادر. قرآن (۲نجی)
 سوره (۱۳۰) نجی آیه محمد انجیلنی آلماشدرمادی بلکه
 آگار اشانورغه قوشدر قرآن - نجی سوره (۷۸) نجی
 آیه چونکه قرآن اوزی انجیلده حلقق واللہدن قورقورغه
 بول کورساتوجیلک بارلقنی شهادة بیره در قرآن (۵نجی)
 سوره (۵۰) نجی آیه انجیل که اشانماغان کئی لرنی قرآن
 بدبخت دیب آتندر. قرآن (۵نجی) سوره (۱۵) نجی آیه

مونه ای مسلمان کوره سک بیت انجیل که اشانماساک
 قرآن ایتوی بوینچه سنده بدیخت بر کشی بولدسن
 انجیلکه اشانمای طوروب قرآن که اشانورغه ممکن
 توکل قرآن انجیل نی قوتلیدر قرآن (۵۵نجهی) سوره (۲۵)
 نسجهی) آیه انتهى .

بو سوزلرگر هر بری پک صحیح سوزلردر . دیدکنکر
 شیلر هر بری قرآن شریفده صراحة ذکر ایدلمش شیلر
 در . مثلا اللهنک موسی عدم که عیسی عدم که یسارلکان کتا
 بلرغه اشانورغه قوشوی . ایکنجهی سوردده یعنی بقره سوره
 سنده ذکر ایدلمشدر هکذا قولوا آمنا بالله وما انزل الینا
 وما انزل الی ابراهیم واسماعیل واسحاق و یعقوب وال
 سبط وما اوتی موسی و عیسی وما اوتی التیون من ربهم
 لانفرق بین احد منهم ونسکن له مسلمون . معنای شریفی
 ایسه ایتوکنز ای مؤمنلر الله تعالی که ایمان کلتوردک دیب
 دخی اوزمزه که ایندرلکان کتابة ایمان کلتوردک دیب
 دخی ابراهیم عدم که واسماعیل عدم که واسحاق عدم که
 و یعقوب عدم که دخی بونلرنک بالالارینه ایندرلکان کتابلر
 غه ایمان کلتوردک دیب دخی موسی عدم که و عیسی عدم که
 ایندرلکان کتابلرغه ایمان کلتوردک دیب دخی باشقه

پیغمبر لر گه الله تعالی طرفدن بیر لکان کتاب لر غه
 ایمان کتوردک دیب اینو کز اول پیغمبر لر آراسنی آیر ما
 یمز دخی بز اول پیغمبر لر گه ایندر لکان کتاب لر غه بوی سو
 نغو چیلر مز دیب اینو کز دیمکدر . بس اوشبو آیات شریفه
 لردن بلندی موسی عدم که عیسی عدم که ایندر لکان کتاب لر
 غه اشانو کر کلسگی . دید کسز سوز صحیح اولدی . دخی
 انجیلده حلقق واللادن قور قوغه یول کور ساتو چیلک بار لغی
 هنجین سوره ده یعنی سوره مانده ده ذکر ایدله شدر هکذا
 وقفینا علی آثارهم بعیسی ابن مریم مصدقاً لما بین ید
 ید من التوراة وهدی وموعظه للمتقین . یعنی پیغمبر لر نك آثار
 لر بنده ایارتدک بز عیسی بن مریم نی تصدیق قیلغانی حالده
 اول عیسی بن مریم اوز نك آلدنده بولغان توراتنی دخی
 کتوردک عیسی بن مریم که انجیل نی اول انجیلده هدی
 ونور بولغانی حالده دخی تصدیق قیلوچی بولغانی
 حالده اول انجیل اوز نك آلدنده بولغان توراتنی
 دخی هدی وموعظه بولغانی حالده اول انجیل متقین لر
 کسده دیمکدر . بس اوشبو آیه شریفه دن پک صریح مفهوم
 بولدی انجیلده حلقق واللاد تعالی دن قور قوغه یول کور
 رساتو چیلک بار لغی ایتد کسز سوز کز نك در سلسلی

دخی انجیل که اشانماغان کشی لرنی بدیخت و فاسق دیب
 ایتو (۵ نجی سوره ده یعنی سوره مائده ده ذکر ایدلمشدر
 هکذا ولیحکم اهل الانجیل بما انزل الله فيه ومن لم
 یحکم بما انزل الله فاولینک هم الفاسقون . یعنی اولگی
 زمانده الله تعالی حضرتی عیسی عدم نک امینه ایتکان سو
 زینی کوچروب ایتهدر ایتدک بز اولگی زمانده اهل
 انجیل حکم ایتسون الله تعالی حضرتی نک انجیل ایتد
 رلکان نرسه لری برله اکرده بر من الله تعالی نک ایتد رلکان
 نرسه لری برله حکم ایتماسه بس اول من لر فاسق لردر
 دیب ایتدم دیکدر . زیرا ولیحکم اهل الانجیل آیه شریفه
 سی نسجو قاعده سنجه وقلنا لیحکم اهل انجیل تقدیرنده
 اولوب یوقاریداغی و فینا علی آثارهم اوزرینه معطوف
 بوله در . الحاصل اشبو آیه شریفه عیسی عدم نک امنی حقیقه
 آنلرغه قاراب ایتولگان سوزدر دارونکین دیدکی کبی بز
 لرگه قاراب ایتولگان سوز دکدر . بس بو آیه شریفه دن
 بلندی انجیل که اینانماغان وانجیل ایله حکم ایتکان
 کشی نک فاسق و بدیخت بولوی بس ایتکان سوز گدرست بو اوب قالدی
 دخی قرآن شریفنک انجیلنی قونلوی (۵ نجی سوره
 ده یعنی سوره مائده ده ذکر ایدلمشدر هکذا وانزلنا

اليك الكتاب بالحق مصدقاً لما بين يديه من الكتاب الخ يعني
 ايندردك بز سكا اي محمد قرآنی حلق برله تصديق فيلغانى
 حالده اول قران اولكى كتابلرني ديمكدر . بس بو آية شريفه دن
 چقدى قرآن شريف نك كتابلرني فوتلوى ايمدى اوشبو
 خصوصه اينكان سوزلر كز هر برسى راستلاندى يعنى بو
 فاریده ذكر ايدامش قرآن شريف آيتلرندن چقدى انجيل
 تورانقه هم غيرى كتا بارغه اشانو كركلكى هم انجيل
 نك هدى ونور وموعظه اولماق هم قرآن شريفنك اولكى
 كتابلرني فوتلمه كى ودرستلوى بونلر ايسه هر برى پك
 حق وراست سوزلر در زير ا بز اسلام طائفه لرى بونلر نك
 هر برينه ايمان كلتور كانمزلر البته موسى عه م كه اينكان
 توراة عيسى عه م كه اينكان انجيل وآنندن غيرى پيغمبر لره
 ايندر لكان كتابلر نك هر برى الله تعالى نك كلاميدر . نور
 وهدى وموعظه در حق وراستدر ديب اعتقاد قيل مزلر
 قرآن شريفنك ذكر قيلنغان انجيل توراة لر اوشبو توراة
 انجيللر در يعنى اوزكار مكان شول وقت ايندر لكان انجيل
 توراة لر در حاضر كى بيب ايجر وسنده گى انجيل توراة لر
 دكلر در . زيرا تعريفنك پاراضى يعنى حاضر كى انجيل توراة
 نك اوزكار كانلكى شريستان علماً ومحققين لر ينك نصريح

واقرار لری ایله وغیری نورلی طریقله برله تحقیق واثبات
 ایدلن بداهته درجه سینه کلن بر مسئله در . نتکم بعض
 جزئی یوقاریده ذکر ایلاذک . ایهدی بوگاده قناعه قیلما
 ساکن سزنی قناعه قیلدره تورغان دخی بر دلیل بار اول
 نه در دیرساک تعریفنک بیبلده ذکر قیلنوی در . زیرا بیبلده
 پولس نق غلا طیاالوره یازمش رساله سنک برنچی بابنده
 انجیل نک تعریف قیلنوی صراحة ذکر قیلنمشدر دخی پو-
 لس نک فورنطوسلره یازمش ایکنچی رساله سنک (۱۱)
 نچی) بابنه هم یوحناذک برنچی رساله سنک دورتنچی بابنه
 عیسی عمه م صورتنده دین یوزوچی بالغان پیغمبرلرنک
 چقدیغی ذکر ایدلنمشدر شونداق اولغاچ انجیل نک اوزکار
 وینه انکار قیلورغه مجال بولورمی هیچ مجال یوقدر . موندن
 غیر ی هم بو طوغریده سزه ایتنه چک وجواب اورننه ذکر
 ایده چک سوزلرمز پک چوقدر فقط سز نک ذکر ایتنمش
 سؤال لرنک فنی قطعی صورتنده اجراً ایدلما ی عادی وسطی
 صورتنده اجراً ایدلدیکدن بزده جوابلرمزنی سؤال لرنک
 موافق صورتنده ذکر ایدوب بو قدرلیسی ایلن غنم کلام
 قیلدی .

حقیقۃ الحریت

حمد بی شمار و شکر بی کنار * اول خدای پرور -
 دکار جل شانہ حضرت تلمینہ مختصد در کہ * وجود واجب ایلہ
 موجود * وبالاختصاص والاستقلال معبود * وذوالکر
 والجود در * وصلاة وسلام هزار بار * اول مولای ذوالجلالک
 حبیب اکرمی اولان احمد مختار حضرت تلمینہ احق در کہ
 رسول خدا * وسید الانبیا اولارق عباد الہی حقہ دعوت
 ایچون کوندر امشدر * واوزرینہ کتاب قرآن عظیم الشان
 ایندر امشدر * وترضیان لایقہ وترجیبات فائقہ اول پیغمبر
 اعظمک کافہ آن واصحاب کرامنه الیقدر کہ هر بریسی
 انظار ایمان ابلیوب مظهر صحبت حضرت نبی ذیشان
 و نائل رضای رحمان و واصل حدایق جنان اولمشدر *
 بعدذا * انشو اسبق ادرنه مفتیسی الحاج محمد فوزی عاملہ
 ربہ بلطفہ فی الدارین بحرمة من بہ عزی الحمد لله تعالی
 اصلا و ذاتا مؤمن و موحد واعتقاد السنة والجماعہ اوزرہ
 معتقد بولنوب زمانہ تزده مع التأسفی بعضاً مخالف سیرت اهل

سنت و مباین امر و تنبیه شریعت حال و حرکتگر کور امکان
 و بوده کون بکون چو غالب غلبه ایتمکده بولند یغندن
 و نفس الامرده بویله شیئر ایسه الله ذوالجلالک قهر
 و غضبنی دعوت ایدر و تنزل و زواله و نزول بلایه سبب
 اولور حالات مخدوره ده ایدوکنندن ﴿ ان اريد الاصلاح
 ما استطعت ﴾ نظم چلیلی یاد ایدرک من غیر حدوادی
 نصیحتده بر رساله جک تالیف و ترفیم واسمنه (حقیقت الحریه) ایله
 توسیم ایلمک و رساله مذکور • • • حریت کلمه سنک تحقیق و تدقیق
 و ایدینده حسبه لله چند کلمه موغظت آمیر سویلماک استدم
 جناب حق تأثیرینی خلق و بو فقیر و ضعیف و غریب
 و بیگس قولجقازینی دخی نصیحت مذکوره دن متنفر بولمان
 طائفه اشراک شر و مضار لرندن و تمام فرصتدر دبرک او یله
 اولنلری اغرا و اوزریمه هجوم ایتدیرمکه اجترایلمک حال و
 شانلرندن بعید کور ایمان (ومن شر حاسد اذا حسد)
 ایتد کلمه سی و دخی (اللهم انی اعوذ بک من خلیل ما
 کر عیناه تریانی و قلبه یرغانی ان رأی حسنه دفنها وان رأی
 سیئه اذا عها) دعای مأثور ی ایجا بلرنجه شر لرندن دائما
 استعاذ اولنان و بعض حاللری (نسلیه المحسودین) نام رسا
 لهزده موضوع بحث اولان حسود و بدخواه لریک اضرار لرندن

مصون و محفوظ بیورسون آمین بحرمه الكتاب المبین * والدین
المتین شمدی اولاشو (مقدمه) معلوم اولسون که هر
نه زمان بر کلام سویلنور ایسه اول کلامک فائل
و منکامی ایچون البته بر مخاطب یعنی ککندوسنه کلام
سویلنان بر کهمسه لازمکلور حتی کلام مز بوری سویلر
ایکان فارشوکده ظاهره کوز ایله کوریلور بر کهمسه موجود
اولدیقی تقدیرده اکر کلامک حمد و شکر و ثنا و یا
تضرع و دعادن عبارت ایسه مطلقا مخاطبک حقیقته
حاضر و ناظر و سمیع و علیم اولان حضرت الله
ذو الجلالدر و اگر (صلی الله علیه) دیره رک مخاطبه
طریقیلر صلاة و سلام و یا طلب شفاعتدن عبارت ایسه
مخاطبک حالاروضه پاک عطر ناککک با حیات معنویه
بر حیات بولنان حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
افندمزدرد و اکر بونلردن بریسی اولمز و کندکدشی بچنون
بولنمز ایسک البته مخاطبک یا شخصی ذهنکک تغیل و استحضار
ایلدیکک و یا خود (امن تذکر جیران بنی سلم) (مزجت
دمعاً جری من مقله بدم) بیتنده و بر وجه اتی اوشبو رساله
نک اوآرنده اولدیقی کبی کندی نفسکدن تجرید ایلدیکک
بر شخص مجرددر و اکر بویله ده اولمز ایسه مطابقا بچنو
نسکبر که بلا مخاطب و لاسبب کندی کندیکه رطب و یا بس

و صاچمه صا پان سو بیلینور سین فبناء علیه بو فقیر دخی
 اشبو حقیقه الحریه نام رساله ده چند کلمات نصیحت آیات
 سو بیلدیکم حالده البته بر شخص ویا بر طائفه بی مخاطب
 اتخاؤ ایلوب اکا خطاباً سو بیلیه چکم بد پییدر * اشته شهیدی
 بنم مخاطبم حریت کلمه سیله آیات واحادیثدن بعضیارینه یا-
 کلچ معناویرب کندی نفس و هوالرینه اویدر مغه چالشان
 و اولو جهله اجرای معاصیده سربستلک کوسمران کساندر
 انحق اجرای معاصیده متجاسرانه و سربستانه بولناقلر ایکی
 قسم یعنی ایکی طائفه درلر قسم اولی شول طائفه درکه
 اسملری بیاغی مسلمان اسمارندن بریسی اولدیغی حالده
 احوال و مقال و اطورا و مشوارلرندن گاه صراحه و گاه اشاره
 فهم اولندیغی و جهله کندولری حقیقت حالده دینسز و دیا
 نئسز و ایمان و تصدیقسز و عار و حیاسز و ادبسز بر طائفه
 مشؤمه اولوب حاشائهم حاشا قرآن کریمه پیغمبر ذیشان
 و یوم اخرتی تصدیق ایتیمیوب دائما علمای اسلامی و شریعت
 پاکیزه * محمد علیه السلامی و مجتهدین کرامک قرآن واحاد
 یثدن استنباط بیوردقلری احکامی انکار و استهزا و استخفافه
 اجتسار ایدرلر اشته بونلر حکما مشرکدرلر ذبیحه لری
 حلال دکدر و بونلره فز و یرمک و کندی اعتقادارنده بو-

لنان قز لرینی المق واوزر لرینه جنازه نمازی قلمق جائز
 اولمز حاصلی بونلر اهل کتاب اولدقلرندن روم وارمنی
 وبلغار ویهود یندن اچقدر لر که انلر اهل کتاب اولدقلرندن
 ذبیحه لری یعنی کسد کلری حیوانک اتی واکر رضالریله
 ویرر لری ایسه قز لرینتی نکاح ایله المق حلالدر فقط شوقدر
 وار که کندولر بینه حقیقته مسلمان اولدقلری ایچون
 مسلمان قزی ویرمک جائز اوله مز اشته بن بو رساله ده
 اصلا ذکر اولنان طائفه مشئومه به خطاب وانلر ایله اوغرا
 شمه شتاب ایتممز زیرا بو رساله ده مثلا شو فرضدر وشو
 واجبدر وشو حرامدر وکناهدر دیهرک دعوا ایلدیکم شیلری
 یا آیت کریمه ویا حدیث شریف ایله اثبات ایده چکمدر
 حال بو ایسه طائفه مرقومه بی مخاطب اتخاذ ایدرک کندو-
 لرینه خطاب ایلمش اولسم قلیبلرنده ایات قرآنیه واحادیث
 نبویه ایمان وتصدیق وتسلیم یوقی که سرد ایلدیکم ادله
 ایله ملزم اوله لر اول سببدن انلر ایله اوغراشمق بی فائزدر
 چونکه جناب مولای متعال بو مقوله لریک حقارنده حبیب
 اکرمه خطاباً (سواء علیهم ءاندر تم ام لم تندر هم لا یؤ
 منون) بیور مشدر که معنای شریفی یا محمد اول کافر لریک
 عندلرنده جناب شریفکزرک کندولرینی دین یا که دعوت
 ونصیحت یولنده جینم عذابندان خبر ویره رک اندار یعنی

قور قوتمه لفق و یا خود قور قوتنه مقلغك هپسی مساویدر جا
 صلی انلره تشهر واندار نأثیر ایلمز و هر نه سویلسه کز
 اینانه لر دیمکنر ننگیم شیخ سعیدی زبان لقماندن حکایه اوله رق
 اهنی را که مور یانه بخورد * نتوان بر داز و بصیقل زنگ
 باسیه دل چه سود گفتن و عظ * نزود میخ اهنین در سنک
 دیه بیور مشدر که معناسی بر تیموری که پاس یدی کمه
 قادر اوله مز که جلا و بر مکه آندن کپرو پاسلری و دلک
 و دیشکاری کیدره یعنی از اله ایله و دخی قلبی سیاهلنوش
 اولان کمه سیه و عظ سویلمک یعنی کندوسنه بر غیرى طر
 فدن نصیحت ایلک نه فائده و برر چونکه انک قلبی طاش
 کبی اوله مشدر بو تقدیر چه بر تیمور میخ طاشه کیتمز
 یعنی کیرمز دیمکنر.

بر قوم کیم قلبلری قسوتده اهن واردر

کارلری پیغمبری هم شرعی انکاردر.

عاقله عین خطردر آنلره ایتک خطاب

دائما هر سوزلری زیوا زهرلی ماردر

چونکه اخوان شیاطیندر بو قوم تیره دل

مطلقا ماوالری دوزخده چاه ناردر

هر بری صم و بکم ایلمز حقی قبول

اول سببدن ایشلری نیرانده آه و زاردر

مگر بنگ خصمی او به فوزی ترک آیت حقه کیم
 ابرک خصمی همیشه حضرت فگاردر
 شدیدی اصل بنم خطاب این حکم ایکنچی قسدر و اول
 دخی شول بر طائفه درکه اگر چه کندی مؤمن یعنی الله
 ذوالجلال حضرتیند و رسول اکرمته و ملائکه کرانه و قران
 عظیم الساننه و یوم اخرته قائمش و ایمانمش ایسه لرده
 (ان النفس لاماره بالسوء) ایله مذمومه اولان نفس اماره نك
 شهوات و هواسنه و دخی (ان الشيطان لكم عدو فاتخذوه عدوا)
 ایله دشمنانغی بیان بیور بیله رق مرجوم اولان شیطان لعینك
 اغواسنه و دخی (شیاطین الانس) تعبیر الیسیسله مقوی و مضالکری
 منصوص اولان و کندی طبیعتلرینه خوش کلان یاران پر طغیانك
 اضلال و صفالرینه مغلوب و طبیعت بشریه لرینه مرکوب
 اوله رق ترک طلعات و عسادات و ارتکاب انواع ذنوب
 و معاصی ایله اتباع شهوات ایله مکده و بو بولنده لا ابالیاند یعنی
 سر بستانه بحال و حرکت اوزره بولنمکه حاصلی الایدن قور
 قیامقده و پیغمبردن اوتانما مقده اصلا بر کسه دن چکنه ایا مکده
 در لر شویله کیم (اولا) نیاز قلمز لر و حتی قلاج دفعه ر
 ای العین کندم مشاهده ایلدیکم و جهله بر نماز قائمه حق
 چه عینده بولنورار ایسه هر کس جماعتله نماز قیلر اولدق

لری حالده انلر اولجه باشلو باشلرینه بی نماز و نیاز
اوله رقی اولئک کالانعام اولورورلر طورورلر و یاخود بک
زیاده جنر اینجکاری برکمه بولنور ایسه اول زمان کان آرتنه
سینه پوزنیه لک بر بولک بوکننه جک کبی خواه و ناخواه قاقوب
جهاعتله ابدستسوز اولدیفی حالده کویا نماز قیلان بر شکلن
بولنورلر و (ثانیاً) رمضان شریفلرده اوروج طوتمز لر
و قرآن کریم تلاوت اینمز لر و وعظ و نصیحت و تدبیر
علم و فضیلت و تلاوت قرآن عظیم بر فیض و مینت نجاس
منوره لرندن فرار و مجانبت و علماً و صلحاً ایله صحبتدن نفرت
ایدر لر و (ثالثاً) ایبرای انواع معاصیدن اخذ لدت و هر بار
شراب مسکرات ایله عیش و عشرت اینر لر و (رابعا) بر جیت
خیر و بره ابتغا لوجه الله تعالی ممکن مرتبه صرف نفوذ
و نیک مجهود ایدیکن دیه رک ترغیب اولنسه لر اصلا رغبت
ایلدیوب بالعکس ذنوب و معاصی جیتنه مالدن بشته بنال
جان ایلمکه بیله مبادرت و مسارعت ایدر لر شمدی اوشبو
طائفه موصوفه دخی کندولرینه بر وجه مشروح امر بالمعروف
ونهی عن المنکر اصولنجه طرف عملنا و بعض خیر خواه اولان
زمره صلحا طرفلرندن بر نصیحت اولندیقی زمان مقابلنده
مجرد تابع اولدولری شیطان علیه اللعنه تک تعلیم و تلقینیل

ویره چکاری التی در لور جواب ناصواب اعتباریله التی نفسه
یعنی آلتی طائفه به منقسم اولور لر .

﴿ السطائفه الاولى ﴾

بونلر شول بر طائفه در لور که هر نه زمان کندولرینه
الله ذوالجلالک (حافظوا علی الصلوات و الصلوة الوسطی
وقوموا لله قانتین) آیه کریمه سیله اوزیکزه فرض و فرمان
بیوردی بش وقت نماز یکزی نیلکز (یا ایها الذین امنوا
کتب علیکم الصیام) آیه کریمه سیله رمضان شریفک طونلمسنی
اوزریکزه فرض ایلدیکی اوروجکزی طونیکز ودخی
اگر غنی ایسه کز (وانوا الزکوة) فرمان جلیلی ایله فرض
ایلدیکی زکاة اموالکزی اعطا ایلدیکز ودخی اگر مقتدر
ایسه کز (ولله علی الناس حج البیت من استطاع الیه سبیلا)
آیه کریمه سیله عمرده هر دفعه فرض ایلدیکی حج شریفی
ادا ایلدیکز ودخی (انما الحمر و المیسر و الانصاب
و الازلام رجس من عمل الشیطان فاجتنبوه لعلکم تفلحون)
ظلم جلیلی ایله نهی و حرام ایلدیکی شرابی ایجهیکز و قوماری

اوینامیکز ودخی (ولا تقربوا الزنا انه کان فاحشه و مقناً
 وساء سبیلاً) ایتہ کریمہ سبیلہ نفی و زجر بیوردیفی زنا بی
 ایتیمیکز و الحاصل الله ذوالجلالک و رسول اکرمک امر
 بیوردقلمی شیئلمی طوتوب و نفی ایلدکلمی شیئلردن
 اجتناب ایدیکز و بویلہ مغایر شرع شریف اولان عارسز
 و حیاسزلقلمدن و بی ادبانه احوال و حرکانه جسارتدن فراغت
 ایدیکز زیرا بزم و سزک دینمز دین پاک اسلام و پیغمبر
 عالیشانمز سلطان الانبیاء والمرسلین و سید الاولین والا
 خرین اولان حضرت محمد علیه الصلاه والسلام و پادشاه
 عالیجاهمز دخی مؤمن و موحد و عابد و زاهد و ظل الله فی
 العالم و خلیفه سید بنی آدم اولان بر ذات دیانت اتسامدر
 بو تقدیر چه سزک اشبو اطوار ناجاکز پک ناروا و جالب
 فخر و غصب مولادر و پک عیبدر و پک کناهدر دیه رک خیر
 خواهانه کزدولرینه بند و نصیحت اولنسه انلر دخی بالمقابلہ
 جوابنده یا هوسن بکا قارشیمه و مداخله ایتمه سنک نه و وظیفه ک
 که بکا نصیحت اید بیورسن و ار سن کنندی کندیکه باق هر کس
 جانی نصل ایستر ایسه او یله یا پار زیرا هر کس حریت اوزره در
 و بن دخی حرم جانم نصل ایستر ایسه اولو چله حرکت ایدرم دیورار
 فلاجل ذلك شمیدی اوشبو حریت کلامه سنه بو و چله نفس
 اماره لرینه مطابق معنا ویران کهمسه لره خطابا کلامه مز

بوره^۶ حرینک معنای لغوی واصطلاحیسنی تحقیق و تدقیق
 ایله بیان مراد وادیسنده بر قاچ کلمه ایرادی لازمکور
 اکر دینلور ایسه که ای بی چاره ادرنه مفتیسی سنک
 انفاً ذکر ایلدیکک اوصافی قبیحه مذ مومه ایله متصف
 اولنلرک ایچنده حالا بعض کسه لر موجود
 در که حریت کلمه سنک معنای لغوی واصطلاحیسنی بیلور وحتی
 تدقیق و تحقیق وادیسنده بر رساله مخصوصه بیله ترتیب
 ایلمک الندن و دلندن کلور بو تقدیرجه سنک اول وادیده
 ایراد کلمات ایتمککک بی لزومدر * فقیر دخی جوابنده
 دیرم که اوت فی الواقع اویله ایسه ده علم معازیده (وقدینزل
 العالم بمنزلة الجاهل) قاعده سی معلومدر اشته اوطائفه
 مذکوره میانک اکر چه معنای حریتی بیاتار بولنور ایسه ده
 مارالذکر لفظ حریتی ما وضع لهنک غیر یسنده استعمال
 و اعمال باطله واقعان عاطله لرینی قونلندورمک اوزره انکه
 استدلال ایلمکده بولندقلرنندن هر حالک تقیباً علیهم بر وجه
 مشروح بر قاچ کلمه ایرادینه لزوم کورمکله بسط مقال
 اجتناسار ایلمر شویله که حای مهمل نک ضمیله حر کلمه سی
 اسم جامد یعنی غیری مشتقدر و لغتده عبدک یعنی قول
 و کوله نک مقابلیدر ودها خیلی معنالی وار ایسه ده بو مقامک

مطلوب اولان بودر حتی بو معناده عربلر (العبد حران قنح
والحر عبدان طمع) دیرلر و آنک مؤنثنده حره دینلور که
امه یعنی جاریه ننگ مقابیلدر و بو کلمه اسم جامد اولدیغندن
مشقازنگ بولندیغی کبی مصدری بوقدر بنا علیه کندوسندن
معنای مصدری مراد اولدیغی زمان اشرینه بر یای مصدری
و بر نای سکت الحاقیلر حریت دینلوب ایکی معناده استعمال
اولنور بر یسی کشی زاده اولمق و دیکری دخی عبد مملوک
اولمک ضدی اولمقدن یعنی ازاده لکدن عبارتدر و معنای
اصطلاحیسی دخی بر کسه دائره مشروعتندن خارجه
خروج ایتمامک شرطیلر هر بار منافع دینییه و دنیویه سنی
هر نه زمان و مکانده اولور ایسه اولسون کیفی ما یشأ
جلب و تحصیل و مضرات دینییه و دنیویه سنی دفع و تکمیل
ایلمکده مختار اولوب اصلا فرد افریده طرفندن اول یولده
کندوسنه منع و مداخله اولنمز بر حالده بولمقدن عبارتدر
بو خسه اولیل لا ابا لیانه و سر بستانه ترک صلاة و صیام و اجر
ای انواع ذنوب و اثمه قیام و عار و حیای ارقه به اتمق
و نفس و شیطانک دعوت و دلالت ایلدکری ضلالت بولمقده
کیتیمک حریت دکدر بوکا مطلقا عاصیلک و آثمک و ادیسر
لک و حیاسزلک تعبیر اولندیغی جهل اولی الالباب و العقول
عندارنده مسلمدر و بونلر یعنی ذنوب و معاصیده ادعای

هر بیت ایلیانلر حاشائهم حاشا شرعاً حر و مختار دکلملر در بهمه
 حال بو نلوه امر بالمشروف نهی من المنکر اولنهق یعنی
 نماز قیلمیانلری قایلر نهق و اور وچ باونمیانلری طوندر مک
 و عورت خور حیث واجب نومار وار نکاب زنا و اوطاقه پر
 نلوپ ایدنلری نهی ایلمک و اگر طونمز لر ایسه دائره
 مشروعینده تعزیر و تکذیر ایتمک معلقا اولی الامر اوز
 لرینه و اجدر اگر دینلور ایسه که رمضان شریفده نپا-
 رأ بلاعدر قصداً بیک و ایچمکه اور وحی بوزان کسه نیک
 جزای شرعیسی ندر فقیر دخی جوابنده دیرم که فتاوی
 بز ازیه ده مصرح بولندیغی و جهل ناشول درجه یه قدر
 شریعتده اول حاشن دینک جزاسی تشدید بیورلمشدر که
 بالفرض و التقدیر بر حاکم شریعت اول کسه نیک بعد
 الثبوت قتلله حکم و صاحب انفاذ و اجرا بولنان ذات دخی
 موجبجه اجراسنی امر ایلسه خلاف شرع شریف بر معامل
 اولمش اولور بلکه بر معامله شرعیه اجرا اولنمش اولور
 فبنا هایه فتاوی علی اقتدیده فتواننک ترجمه سی و نقلی بو
 و جهل تصریح اولنمشدر ایشته بعینه بیان ایلمرم
 زید نهار رمضانده بلاعدر متعمداً اکل و شرب ایلسه زید
 نه لازم اولور الجواب قتلی مشروعدر

من اكل او شرب في رمضان بشهرة عينا متعمداً يؤمر بقتله
لان صنعه دليل الاستحسان

من صوم البرازية في الفصل الثالث

(امر) بالمعروف ونهى عن المنكر (اولى الامر اول)
رلرينه واجب اولديغنه صراحة دلالت ايليان ايتلر و حديتلر
چوقدر از جوله جناب الله ذوالجلال معاملته سبحانه سى قو-
للرى بيلوب و ايشدوبده بينلرنده اكا كوره معامله ايلسو
نلر يعنى كندى نفسلرنده اكا كوره حركت ولدى الايجاب
غير يلرى حقتن اولى الامر اولنلر دغى امر بالمعروف
ونهى عن المنكر ايتمكه مبادرت ايلسونلر اچون (ان الله
يأمر بالعدل والاحسان وابتأذى القرى وبنهى عن الفحشاء
والمنكر و البقى يفضكم لعلكم تذكرون) ديه بيورمشدركه
اجمالا معنای شريف و مأل منيفى بروجه تحقيق حضرت الله
ذوالجلال امورده عدله و دغى احسانله يعنى حضرت پيغمبر
عليه السلامك تعريفى اوزره الله عبادت و اطاعتله و دغى
اقربايه محتاج اولدقارى شى اعطا ايتمكه اس و فرمان
بيورر وهم دغى خلاف شرعشريف شهوات نفسانيه به تابع
اولمقدن و دغى غضب يعنى طارغونلىق زماننده حدود
شرعيه به متجاوز اولور صورنده صادر اولان حالاندن

ودشی ضالمک و از غولنق و متکبر و متجبر و متجاسر لکدن
 نهی این رور بکوز تعالی و تقدس حضرتلری بو و جیله سز لره
 امر معروف و نهی عن المنکر ایتمک و خیر و شرک بینلر
 بنی تمییز ایلمک ایله و عظ و نصیحت بیوررکه سز لرده آنکله
 منعظاین اولوب و عقللریکزی باشلریکزه طوپلایوب اوله
 چه حرکت ایله کز دیمکدر * شمدی هر نقدر صد ددن
 یعنی دائرة ماغن فیهمزدن خارج ایسه ده الکلام یجر
 الکلام فحواسنجه بالمناسته دینلورسه که اشبو ان الله یا امر
 ایتی منبرلر اوزر لرنده خطبه لرك اخر لرنده اوقنوبده
 بنوک بدلینه التی بیك التیوز التمش التی ایات قرآینه دن
 بر بشقه آیت اوقونمانک سببی ندر تفسیر روح البیانده
 مدار کدن نقله جوای شوپله در که اجله اصحاب کرامدن عبدالله
 بن مسعود رضی الله عنه حضرتلری بیوررکه قرآن کریمده
 اشبو ان الله یا امر ایتی سائر ایتلردن ده ازیاده خیر و شرک
 و امر و نهینک بیانلرینی جمع ایلمشدر * ایشته حضرت مشار
 الیه اوله بیوررش اولدیقندن اشبو آیت کریمه خطبای
 اسلامنه طرفلرندن خطبه لرك اخر لرنده اوقوتوق اچون
 انتخاب و ترجیح اولنمشدر * واکر دینلور ایسه که آیت
 کریمه مذکوره بی اول چیتدن کثابتدا منبرده تلاوت ایلیان
 کیمدر * جوابک دینلورکه امام سیوطی حضرتلریک بیافنده

کوره او او جهل اینه کریمه مز بوره بی اک ابتدا او قویان
 عمر بن عبد الغریز حضرت تدریدر وبعده نا اول زماندن بو
 زمانه قدر و حالاً خطبای اسلامیه اول و جهل تلاوت ایلنک
 در لر و ا کر دینلور ایسه که عجباً خطبه لریک اشرارنده
 خطیب منبر رسالت علیه افضل التعمیت افندمز و خلفای
 اریزه عظام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین افندیلر مز نه
 او قور لر ایدی جوابنده صاحب روح البیان ابن صلامدن
 نقل بیورر که حضرت امام عراب رسالت و خطیب منبر
 شفاعت علیه افضل التعمیت افندمز ایلر او بکر الصدیق
 رضی الله عنه منبر اوزرنده تلاوت بیورد فلری خطبه لریک
 اشرارنده (ق) سورهمنی و حضرت عمر رضی الله عنه (ما
 حضرت) قول شریفنه قدر (اذا الشمس کورت) و حضرت
 عثمان رضی الله عنه سورة نيسانك اخرنده کی (يستفتونك)
 ابنتی و حضرت علی کرم الله وجهه و رضی الله عنه (قل یا
 ایها الکافرون) ایلر (اغلاص شریف) سورة لرینی تلاوت
 بیورر لر ایدی شمدی بو مناسبتله اکر دینلور ایسه که
 مادام که حضرت امام الائمه و الخطباء و سند الاصفیاً علیه
 اکول التعمایا افندمز خطبه لرینک او اشرنده سورة فانی
 تلاوت بیورر لر ایش نه ایچون چهار یار کزین افندی
 اریزک کافه سی اولو جهل سورة فانی تلاوت بیور میوبده

هر بریسی بر بشفه آیت و سوره او فومقی اختیار بیوردیلر
 جوابنده دینلورکه بنولک جوابی صاحب تفسیر روح البیانک
 کلام آتیسندن منقیم او اور چونکه حضرت مشار الیه
 بوندن ایکبوز سنده فریب بر زمانده تفسیر شریفلرنده
 بیوردیلرکه انظر ان کلامهم اخبار ما یناسب الحال والوقام
 بحسب اختلاف الزمان والا لکنفی لهم الافتدأ بالنبی علیه
 السلام فی تلاوت سورة ق ومنه يعرف استصحاب الترضیة
 والتصایة فانها بحسب المصلحة المقتضیة لیا وعلی رد الرافض
 ومن یتعیم فی البغض ولا شک ان مثل هذا من مزیات
 الدین فلیس هذا بیکر بنولک ترصد علی بافکه چهاریار
 کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین امیدیلر من حضراتندن
 هر بریسی نوبت خلافت علیه لرنده بالای منبر شریفده
 تلاوت بیوردیلری خطبه لرنک او اخرنده آیت قرآینه دن
 زمانک اختلافی حسب حال و مقامه مناسب اولان آیت
 و سوره بی او فومقی اختیار ایلدیلر یوخسه کمدلرینه
 او اخر خطبه ده سوره قافی او فومله حضرت رسول الله صلی
 الله تعالی علیه وسلم اوندیمزه اقتدا اولدیک ککتابت
 ایدر ایدی یعنی حضرت رسول المهنک او فودیمی
 منملو آنلر کندش سوره قافی تلاوت بیوردیلری کافی اولوب
 ذکر بر آیت و سوره او فومغه حاجت یوقی ایدی لکن به

چاره که زمانک اختلافی سببیله اختیار ایلد کلمری ایت
 وسوره بی اوقومق ایجاب ایلدی شمدی بوندن معلوم اولدیکه
 خطیب افندیلر خطبه لرینده حضرت رسول الله صلی الله تعالی
 علیه وسلم افندیلرک اسم پاکنی ذکر ایلد کلمری زمان
 مؤذن افندیلر کدخی در عقب جهوله تصلیه ایللماری یعنی
 صلاة وسلام کتورلماری وکذکک خطبای کرام مشار الیه
 صیره سیله اسمی پاکیزه چهاریار کزینی یاد ایلد کلمرینده
 کذکک مؤذن افندیلرک جیرله ترضیه ایللماری یعنی رضی
 الله عنه دیلماری مستحبر زیرا بو بر سبب وحکمه مبنی
 درکه مطلقا اولوچهل ترضیه بی اقتضا ایدر یعنی جهوله
 وعشقله و محبتله و مباهازله رضی الله عنه دیوبک جامع شریفک
 ایچنده بولنان جماعته اشد درمکی اقتضا ایدر حاصلی بویله
 یاقومق ایجاب ایدر و لازم کاور و اول حکمت ندر دیر ایسک
 اول حکمت شیخین محترمین یعنی ابوبکر الصدیق و عمر
 الفاروق رضی الله تعالی عنهما افندیلریمزه بعض وعداوت
 ایلیمان روافض طائنه سیله کندولرینه تابع اولان خنده ناسی
 رد ایلمکدر یعنی آنلرک حال و قال ضلالت اشتماللرینی
 اصلا قبول و تعسین ایلیموبکینه کندی اوزرلرینه جور
 مکدر و بو مقوله حرکات و معاملات دین مبین اسلامک مهما
 تندنن نتیجه کلام چهاریار کزین افندیلریمزک نام پاک

لرینی خطیب افندیلر منبرار اوزرنده خطبه ده یاد ایلدک
 لری وقت در عقب مؤذن افندیلرک دخی چهرله رضی
 الله عنه دیه رک ترضیه ایلماری حاشا منکر دکلدر بلنکه
 دین اسلامده مستحبات و مستحساندن معدوددر دیمکدر *
 اکر دینلور ایسه که تابعین و تبع تابعین زمانلرده نچون
 بو وجهله ترضیه اولنماز ایکن صکره دن اولنمشدر * جوابنکه
 دینلورکه اولزمان غلاة روافضه بولنمدقارندن شیخین محتر
 مین افندیلریه زک حق عالبلرنده بعض و عداوت و سب
 و حقارتیه جسارت اولنماقله رده حاجت کورلمدیکنندن اولو
 جهله ترضیه چهریه یه ابتدار اولنمز ایدی ولکن صکره دن
 غلاة روافض بالظهور عن جهل و بغیر حق اظهار عداوته
 جهور و جسور اوله کلدکلرنندن باترضیه چهریه رداری
 استحسان قیلندی * فیئاً علیه الاعن مکة مکرمه و مدینه
 منوره کرمه الله نورهما الی یوم القیمه ده و حالامقر خلافت عالیه
 بولنان اسلامبولده و سابقا قرار گاه سلطنت سنییه اولان محروسه
 ادرنه و بر وسده ترضیه مستحسنه مذکوره جاریدر ایشته بو
 حکمتلردن غافل بولنان بوش بوغاز صوفیلر و بعضا دخی ترضیه
 حکمت مذکوره یه بناء بالاستحسان اجراسنه امر و تنبیه ایلیان
 بعض ذواته نفسانیت ایلیان حسودان عنودان ترضیه تک انکار بنه
 اچتسار و او یولک ایراد کفتار ایتمکک درار * ایهدی ققیر مقام

اعتضارده دیرم که فی الواقع اشبو بحث آنف البیانک اشبو رساله یہ مناسبتی بوق اولدیغنی بیلور ایسه میده بالاده بالذات کندوسیل استدلال اولنان ان الله یأمر ایت کریمه سنک تعقیقی ضمننده تفسیر روح البیانہ مراجعت عاجزانه مده بحث مذکورى کوردیکیدن و ذانا چهار یارکزین افندیلمزه عبودیت صادقہ و محبت کامله در ونیم اولمهل حق عالیلرنک بر وجه مشروح ترضیه اولنه غارزو ایلدکه دن بو مقام در جنی مناسب کور یویردم حتی بو مقام بحث مذکورک مبحث مخصوصی اولمش اواسیدی دها زیادہ سرد نقول وروایات ایدر ایدم انجق مبحث مخصوصی اولدیغندن بوقدر حق ایلہ اکتفا ایلدم عنی الله عن عنی وا کر منی وایاہ فی السدارین بالروح والراحة والصفاء امین بحرمة حبیبک المصطفی کله لوم ینہ مبحث مانحن فیہ ہزه شہدی بزالحمد لله تعالی ﴿ان الدین عندالله الاسلام﴾ نظم جامیلی ایلہ حقیقت وشرافتی تنصیص بیوریلان دین پاک اسلام ایلہ متدین اولمغه مرفق اولمش در : ارتق بزم ایچون فلانلر شویلہ یاپارار و فلانلر بویلہ ایدر لر دیہ یوب انجق ایات قرآنیہ واحادیت نبویہ دن استنباط اولنان احکام شرعیہ علیہ او زینہ حرکت ایلکلککوز الذمدر و شاید خدانکرده بو دائرہ شر فباہرہ دن سرہ و خارجه خر و جهز کوریلور ایسه در

عقب بزاری طوعاً و کره‌آینه اول دائره به ارجاع و ادخال
 ایلمک اولی الامر اوزر لرینه واجب ادکمدر ایشته دائماً
 معمل بو وجهله جریان ایدر ایسه ﴿ان تنصروا لله ینصرکم﴾
 وعد سبحانیسی موجبنجه جناب مالک الملک و مغبود
 مطلق جل شأنه چانب الیمسندن حق عبیدانه لر مزده
 ثبوتات اخرویه دنما عدانصرات و فتوحات دنیویه لر و ازهر
 جهت فیش و برکنتر ظهور ایدر اکر بومدعانک اولدقجه تفصیلنی
 استرایسک (سینی الجهاد) و (تذکر دیانت) نام رساله
 مطبوعه لریمزه مراجعت ایسه و اکر دینلور ایسه که بعض
 مفسرین ﴿اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم﴾
 ایه کریمه سنک کی اولو الامر دن مراد علمای دین اسلامدر
 دیشلر در بو تقدیرجه ایشته علمانک کرسیلر اوزر لرنده
 بو قدر ایتدکلری وعظ و نصیحتلر و رمضان شریفلرده
 رمضان درسی دیفرک علما طرفلر نسدن تدریس اولان
 درسلر کافی دکلمیدر که ینده ناسده ترک صلاة و صیام و
 منیات سائرهنک ارنکابنده قیام کثرت اوزره حالا و فوعبولیق
 در جوابنده دینلور که اودصحیحاً علمای عظام دین کثرالله
 نفوسهم و ابقاہم الی یوم الدین حضراتی (العلماء و رثة الانبیاء)
 حدیث شریفیجا عند الله مراتب علیا صاعبیدرلر و شان
 و شرفلری وارد و وعظ و تذکیر ایل من عبدالله مأمورلر

در و جبرائیل علیه السلام (هم سراج امتك) بیوردی
 کی آنلز ظلمت جهلی دفع ایدر طاقم انوار الیه درار
 لکن اکثر مفسرین کرامک بیانلرینه کوره اولوالامردن
 مراد اولاپادشاهمز افندمز حضرتلری و ثانیاً انک امر و
 فرمانیله تبعه نك اصلاحنه و اجرای عدالتنه مأمورین اولان
 ولایة عظام حضرتلدر زیرا بونلرک علما اوزرینه بسط
 جناح ایتلمری اوله ماش اولسه العیاذ بالله یوقاروده ذکر
 اولنان طائفه وانلرک مز اجرنده اولان کسان طرفلر
 ندن علمای کرام وعظ ونصیحت ایدرلر ایکن کرسینک
 و یا جماعتک ارقه سنه کچهرک باقی شواحماق و افکار
 عتیقه صاحبی خواجه به دینلور وضعک واستهزال اولنور
 حاصلی (واذا خلوا الی شیاطینهم قالو انا معکم انا نحن
 مستهزؤن) ایت کریمه سنک سبب نزولی اولان کسانک
 حال و فاللرینک نمونه لری کوستریلور حاصلی اولو الامر
 جانیندن دینه متعلق نصرت ریز ونصیحت آمین برکلمه
 طیبه بیک علمانک کرسیده کی و غظندن دهها زیاده تأثیر
 ایدر حتی انک ایچون (کلام الملوک ملوک الکلام)
 دینلهدر اشبو مدعانک صحتنی تأیید ایچون شونی بیان
 ایدر مکه عبد فقیر محروسه ادرنه ده نشر علوم ایله مشغول
 بولندیغم زمانلرده المرحوم والمغفورله فردوس اشیان

السامان عبد الحميد ان امكنه الممان في وسط الجنان افند
 ينر حضرته ريك طرفي ديشرف شاهانه لارندن ارالق ارالق
 مخصوصاً امر بالمعروف ونهى عن المنكر وادبسته فرمان
 عالیشانر کاور و رسماً علماً و مشایخ و ائمه و خطباء و وجوه
 و مختاران بلده دائره حکومت حواصنه دعوت اولنور و
 دیر کا بو اقر معرفتیل فرمان شریف مشار الیه فراتت و حقیق
 مند، یند بو فقیر طرفندن بر دعای مخصوص ترتیل و تلاوت
 فلغور ایدی و فرمان منیق مشار الیهک مال عال العالی
 الحمد لله تعالی بزار دین اسلامدن و امت محمد علیه السلامدن
 بولنمشیز و بزم اوزر اوزه بش وقت نیاز و ماه رمضان
 شریفده اوزر وچ فرضدر اکر بزار بولری کما هو حقیقما
 ادا و سائر اعمال و عبادتمیزی و سائر معاملانمیزی شریعت
 پاکیزه نبویه به توفیقاً ایفا ایدر ایسک جناب الله ذوالجلال
 حضرتلری بزاری دائماً دینی و دنیوی عنون و مسرور
 و مظفر و منصور بیورر و نعوذ بالله تعالی عکسی حالده
 عکسی ظهور ایدر دیمکدن و دما بشقه دورلو امر بالمعروف
 و نهی عن المنکر دن عبارت بولنور ایدی و بو فرمان شریف
 مشار الیهک صورت مبارک لاری بالاستفساخ الویه ملحقه و
 اورالردن قضالره کوندر یلور ایدی و الله العظیم بونک اوزر
 یند پک چوق حسن تأثیر لر کور یلور یعنی طائفه اهل

اسلامك اوقات خمسده كورول كورول جماعت مسلمين
جامعته طولمقلر وهر ساعت اول ابدسته طاورانماقلر ورمضان
شريفك اورج طوتمقلر وقرآن كريم ودرسلر دكلمكلر وكناه
لردن توبه واستغفارلر ايمكلر وسرفت وقطاع طريق كمي
جرايمدن ال چكمكلر وسائر درلو حسن حاللر پيدا
اولور ايدى شمدي بو اولو الامر طرفندن اولنان نصايح
دينه نك فرط تاثيرينه دليل و تمثيل اولوق اوزره
شوني بيان ايدرم كه بو فقيرك چوجغلم زماننك مسقط
راس عاجزانم اولان يارانكمه نام تصبهده دائم طواسلى
زاده عثمان اغانام وايواده طرفندن اونات خمسده جما
عته دوام اولمق اوزره محله بمحل تنبيهات شديد اولنور
ايدى بونك اوزرينه هر كس اذان محمدى بي اشتديكى
انك بش وقتك هر اشنى بر ائوب همان جامع شريفه مسارعت
ايدرلر ايدى حتى بر محله جامعسى جماعتندن بر كوسه
يكرمى دورت ساعت ايچنده اكر جامع شريفه كلوب
نماز قيلمز ايسه همان جامع مذكورك جماعتى بر جنازه
تابوتنى يوكلنوب اول ادمك خانمى فوسنه واروبدق
باب ايدرلر و درون خانه دن كيمدر اوديهرك سوال ايليانه
جواب اوله رق ديدرلر ايدى كه ايسته بو خانه نك صاحبي
فلان بي چاره الله رحمت ايلسون وفات ايلمش بزلرده

كندوسنك قومشولرى ومحلہ جامعنك جماعتى بولنديغوزدن
 بى چاره نك جنازه سنى كوتوروب دفن ايتمكه كلدك ديه رك
 اول خريفى بيمه حال نابونك ايچنه ياتوروب ومحكىم باغىلوب
 اسواقى واز نديه طرلاشديررار ايدى بونك اوزرينه كيمك
 حدى وار ايديكه بر دها جامعه كلهسون حتى بعضاً اذان
 شريفدن دها اقدم وبعضاً اذان شريفك عقيبك جامع شريفه
 كله رك جماعتله اداى صلوة مفروضه يه مبادرت ايدرلر
 ايدى لىكن اوتوز سنه صكره لاجل الصلاه كيتديكمده احوال
 سابقه ي اورالده دى زائل اولوب (الاسلام بدى غربا
 فسيعود غربا) سرى ظهور اينمش كوردم فبناء عليه
 اوراده چوققلغم زماننده مزروعات ومحصولاتده كورمش
 اولديغم فيض وبركتلىرى واهاليدنه اولان اولكى راحت
 ومودت ومحبلىرى بوكره بوله مدم وكندى كنديمه اكر
 بونلر مقدمكى كى صلابت ومثانت دينيه اوزره ثبات
 ودوام ايدوب طورر اوليديلر اولكى فيض وبركت
 وروح وراحتلىرى تغير ايتماز ايدى زيرا جناب الله ذوالجلال
 نظم جليده (ان الله لا يغير ما بقوم حتى يغير واما بانفسهم)
 يعنى بروجه تحقيق حضرت الله بر قومه احسان بيوردىقى
 نعمت ودولتى اول قوم كنديلرنده بولنان حسن حالى تبديل
 وتغيير ايدنجه يه قدر تغيير ايلمز يعنى نعمتلىرىنى نعمته

تبدیل بیوریز دیه بیورمشدر دیدم اللهم ثبت قلوبنا علی
الایمان واهدنا الی طریق طاعة الرحمن وجنبنا عن الذنب
والعصیان امین .

کمهسه ترک طاعتنده حر و مختار اوله مز
یعنی مرعای هواده سائمه وار اوله مز

مطلقا ترغیب و ترهیب ایله مر بو طدر عوام
اوله ارخای عنانله ترک انذر اوله مز

نفس اماره همیشه سوی عصیانه کیدر
اولسبیدن نفس شومی زجر و آزار اوله مز

چون حیا ایماندندر دیر حدیث مصطفی
مرد مؤمن اولیلهی ناموس و بی غار اوله مز

فوزیا بعضا خراب اولدقده بنیان عمل
گاه و گاه تعمیر استر ترک اعمار اوله مز

﴿ الطائفة الثانية ﴾

بونلر شول طائفه در که هر نه زمان کندولرینته
جانب علما و صلحادن نمازیکزی قیلک و حقه نیازیکزی
ایدک و اورجکزی طوتک و سائر کونا اوزیکزه فرض
و واجب اولان عبادات و طاعاتی ادا ایدک و ممکن اولدیقی

مرتبہ امام الہدی وخبیب خدا حضرت محمد المصطفیٰ علیہ
افضل الثحابا افندمک سنت سنہ لرینی برینہ کتورک یعنی
سزده اوپله ایشلیک دیہرک پند ونصیحت اولنور ایسه
جوابنک اود صوم وصلاتک وسائر کونا فرض وواجب لری
فرضیت وواجبتلرینی تصدیق ایدهرز لکن اناردن هر
بربسی اوپله مکرر مکرر فرض وواجب دکلدن انجق
حج شریف کبی هر بربسی بالکمز عمرده بر کره ادا
اولنور ایسه مکلف اولان کمسدنک ذمتندہ ساقط اولور
یعنی بوج ادا اولنش اولور تکرار بر دها اداسی لازم
کمز دیلر مع خدا بو جواب عقل فاسدک ذهاب ضلالتدن
وشیطان کائدک اضلالتدن ونفس کاسدک اغفالندن ناشی
باطل وعاطل بر سوزدر زیرا جناب الله ذوالجلال وقتک
تکرار یله نمازک فرض اولدیغنی (ان الصلاة کانت علی
المؤمنین کتابا موقوتا) نص صر بعیلہ تصریح ودیگر بر
ایه کم بیہسنک دخی صیغہ مفرد ایله حافظو علی الصلوة
بیور میوب انجق صیغہ جمعہ (حافظو علی الصلوات) بیور
مسیلہ تنصیح بیور مشدر وانکلہ برابر هر مؤمن ومؤ
منہ نابرفات هر بکر می درت ساعتک بش وقت نمازی
ادا ایلمک فرض اولدیغنی احادیث شریفہ صحیحہ کثیرہ
نبویہ ایله توضیح بیور مشدر وهک بش وقت نماز حج

شریفه قیاس اولنه ماز زیرا بالفرض والتقدير هر سنه
 جمله ننگ اوزرینه حج شریف فرض اولمش اولیدی تکلیف
 مالایطاق قبیلندن اولوب (لا حرج فی الدین) فرموده شر
 یغه سیله (لا یکلف الله نفسا الا وسعها) اینه کریمه سنه مغا
 بیر اولور ایدی چونکه بلكسی مکة مکرمه یه مثلا اوچ
 ماه بعید اولان بر کمسه هر سنه لاجل اداء الحج مکة
 مکرمه یه واروب وینه بعد اداائه بلكسنه عودت وتکرار
 كذلك جانب حازه عزیزمت وعودت غایت موجب زحمت
 اوله یغی کبی بر سنه لک ویا التی ماملک بعید اولان بلك
 دن هیچ امکانی تصور اولنهمز ومع هذا بوکانه پاره یتر
 ونده بدن تحمل ایدر لکن بش وقت نمازک ادا سنه
 بر وجهه حرج ومشقت بولنهمه یغی واز هر جهت تحت طاقت
 وامکانک اولدیغی بد بعیدر ارتق اوله شیوه شیدایی ایله ایر
 اد اولنان کنتار ضلالت رفتاری معمانک ردیله اشتغال عبث
 کبی اولدیغندن بو قدر جق ایله بالا کتفا قصر مقال او
 لنور والسلام علی من اتبع الهدی
 حق تعالی فرض بش بیوردی وقتک پنج نماز
 سندخی قیلوب جمیع حسین ایله مولایه نیاز
 تا زمان رحلتهدک بویله در حکم خدا
 بر وقتله مدت عمرک ادا سی اوله ماز

بویلدر والله بالله طوغر سی ایت اعماد
 فیل وقال حاجتی یوقدر بونک طول ودرار
 ککر اولورسک حکم ایت واحادینه مطیع
 بهره دار ایلسنی حق مطلقا محروم قومار
 نابل حق فائل حق حقی بوامش فوزیا
 اولسبیدن ما سوایه دائها ایتهکن ناز

﴿ الطائفة الثالثة ﴾

بونلر شول طائفه درلر که بر وجه مشروح کندولرینه
 اجرای نصیحت اولندفته یعنی امر بالمعروف ونهی عن
 المنکر ایدلدکنه انلر جوابنده یا هو سن قلبه باق یوخسه
 اویله بزم قلمیزده پک اعلا ایمان وتصدیق واخلاص واردر
 بز هر نقدر نماز قیلمز وادرج طوتمز وسائر کونا عباد
 ات وطاعات ایتمز ایسکنینه بز عندالله مقبول ومرغوب
 اولان زمره صالحیندن معدود اولورز زیرا حضرت فخر
 عالم صلی الله علیه وسلم ائندمز حدیث شریفلرنده (ان
 الله لا ينظر الى صورکم ولا الى اعمالکم بل ينظر الى قلوبکم)
 یعنی بر وجه تحقیق حضرت الله ذوالجلال سزک صور
 رتلر یکزه و عمللر یکزه بافماز بلکه قلبلر یکزه نظر بیورر
 دیه بیور مشدر دیرلر بونلرک جوابلرنده شویله دینلور که

اود بو خبر شريفك مضمون متينى صحبهقدر لکن دعواى
 باطله کز دلایل اوله من چونکه بونک معناسی بر وجه تحقیق
 حضرت الله ذوالجلال سزله رک ظاهرده کوزله یکنزه سور مهلر
 چکوب و دستارلر یکندن طیلسانلر صار قیدوب و باشلر یکنزه
 مسواکلر صوفوب و اثوابکنزه رایحه طیمه او کوزل مسکر
 و یاغله سوروب اوله صورت شیخانه و هیئت پیرانه کیر
 مکره و مرضلر و واجبلر و سننلر و نافع لری ادا اینمکنزه
 باقمز انجق قلبلر یکنزه نظر بیورر که اکر فی الواقع قلبلر
 یکنزه ظاهرده کی سور و اعمالکنزه متناسب ایمان و اخلاص
 وار ایسه ظاهر و باطنلر یکنز مطهر و منور اولدیغنی کوروب
 عمللر یکنزی لطفاً مهبول و کندولر یکنزی زهره صالحین درجه
 سنه موصول بیورر و آ شریک عفی تعبیر اولمان چرک ریا
 و نفاق ایله متلطخ ایسه ظاهرکز رحمانی و باطنکز شیطانی
 اولدیغنی کوروب عمللر یکنزی مردود و کند یکندن باب رضای
 پاکنی مسدود بیورر دیه کندر بوشسه ای طائفه ناله شریک
 زعم باطلکنز کیمی حدیث شریفک معناسی بر ادمک قلبی
 تمییز اولندقدن صکره ظاهرده عبادت ایلمسه ده ضرری بو
 قدر دیمک دکندر و عهدده قلبی تمییز اولان ظاهرده اللهک
 عبادتنی ترک ایلمز چونکه ایمان و اخلاص و تصدیق قلبده
 بر نوردر و ظاهرده کی عبادات و طاعات اول نورک شعل

سیدر و برده اشبو زعم باطلك بطلانی اظهر من الشمس
اولدیشی شوندنن معلوم اولور که اگر حقیقت حال اولوله اولامش
اولسه بو عالمتک جمیع قلوبک اک زیاده تمیزی یعنی انور
واظری حضرت رسول اعظم خدانک قلب پاکر بیدر که
وجود فیضنود تابناکنک ظیور وشهودی ننویر جهان بیور
شدر مع هذا ذات علیای نبویه لری اول درجه نماز
قیلشنه اقدام تام بیور لر ایدیکه بش وقت نمازی تا تشر
بین دار اشریت بیور فجهیه قدر جماعتل ادا بیور دیلر حتی
عمر پاکر بیک اخرنده یعنی وقت بیمار یارنده افضل الامه
علی التحقیق ابوبکر الصدیق رضی الله عنه حضرتلرینی
امته تقدیم ودات و ابرکات جناب رسالتیناهی لری اکا اقتدا
واولو جهله ادا بیورر اولدقاری حالده ارتعام دار نعیم بیو
ردیلر و بوندن بشقه زمان حیاتلرنده کیچه و کوندز اول
درجه نافله نمازلر قیلر لر ایدیکه هیچ بر غیر یی کسمسه اکا
طافت کتوره مز ایدی حتی نهجد نمازنده بالکز بر ایاق
اوزره طوره رقی تابصاح قیامده بولندقلرندن مبارک ایا
تلرکی شیشدیکی جهتله جناب مصعود مطلقه بیان حال ایلدی
و در عقب جناب الله ذوالجلال دشی (طه ما انزلنا علیک القر
آن لتشقی) و مان جلیلی کوندروب یا محمد نمازده ایکی
مبارک ایاقلریکی بردن باص اولله بر ایاق اوزرینه طو

رُوب کندیکه مشقت واول بر ایاشکه زحمت ویرمه زیبا
 بز عظیم الشان قرآن کریمهزی یاخود قرآن کریمدن تهجد
 نمازی ایچون کوندر دیکمز (ومن اللیل فتهجد به نافلة لك)
 ایتنی مجرد سن نفسکی مشقته دوچار ایلیه سین ایچون
 انزال وارسال ایلمدک دیه بیوردی ایشته امام بو صیری
 حضرتلرینک (ظلمت سنة من احيى الظلام الى * ان اشکت
 قد ماہ الضر من وروم) بیته ایت مذکورہنک تفسیرندن
 الہمشدر حاصل الکلام بر آدمک هر نقدر قلبی مہور
 ونور ایمان ایله پر نور اولور ایسه اول قدر نمازینی
 رنیازینی واورجنی اداہه سعی وغیرتی موفور وهر نہ
 مقدار قلبی ضعیف اولور ایسه اولقدر اداہه عبادتہ
 ہمتی دون و مسکور اولور والسلاہ

شمعہ فانوس ایچره اشعال اولنورسہ بی کدور مطلقا
 بللوردن ایلر خارجه شوقی ظیور ہیچ اولورمی کیم اولہ
 فانوسده شمعہ مشعلہ اولمیه ظاہر درونندن انک اولرافہ
 نور هرکہ دیر قلبم تمیزدر حاجتم یوق طاعتہ مطلقا
 کندی شر پردر تولیدہ هب کذب وزور ظاہرنک خیر
 اولور هب قلب پر نور اولہ نک قلبی مظلم اولہنک هر
 یانی اولور پر شرور اعتقاد پاکدہ ثابت اول همیشه
 فوزیا الخدر تا ایتیمہ اضلال سنی دہ قوم بور

﴿ الطائفة الرابعة ﴾

بونلر شول طائفه در كه كند وارينه نماز قيلك واور
 وچ طونك وهر بر فرض وواجب و سنت و مستحب
 اولان عبادات و طاعاتي ادا ايدك و الله ذوالجلال ورسول
 اكرمك نهى بيوردقلى محرمات و مكروهاتندن حذر
 ايدك ديهرك ترغيب و ترهيب اولديقى زمان انلر
 جوابلرنده الله تعالى حضرتلى قرآن كريمده (ان الله
 لا يقفر ان يشرك به ريغفر مادون ذلك لمن يشاء)
 بيورمش اولديقى مثللو (لا تقنطو من رحمة الله ان
 الله يغفر الذنوب جميعا انه هو الغفور الرحيم) ديه بيور
 مشدر بو تقدير يرجه الله ذوالجلال مادامكه عفو و مغفرتيله
 معامل بيوره جقدر اويله ايسه بر طاقم اداى عبادات و طاع
 عات ايديه جكم ديهرك زحمت و مشقت اختيارينه حاجت
 يوقدر ديارل شمدى بز ديرزكه بونلرك كلاملرى ايسكى
 شىء متضمندر اولكيسى جناب الله ذوالجلالك سعت رحمت
 رحمانيه و كثرت مغفرت منايهسى دركار و ايكنجيسى اداى
 عبادات و ايقاي طاعات زحمتنى اختيار بي لزوم ايدوكى
 اشكار اولديقى ادعا ايلمكدر و واقعا ادعاى اوللرى يعنى
 جناب حقك سعت رحمت و كثرت مغفرت الهيهسى دركار

ايدوكى صحبدر واندن قطع اميد ايلنك يعنى ياس من
 رحمة الله كقدر ولسكن ادا عاي ثنائيلرى يعنى رحمت
 ومغفرتك كثر ووهرنه معرور اولوبده ترك عبادته
 اجتسار ايلنك پك بيوك خطا وصابلق اولديقى بيدارد
 چونكه هر كسك حقتن رحمت ومغفرت (ذلك لمن يشأ)
 نظم اليبسنك مصرح اولديقى وجهله مشيت اليه به معلق
 وانكله مقيددر كه اكر ديلر ايسه لطفاً مغفرت بيور
 واكر ديله من ايسه بيه رمز زيرا رحمت ومغفرت واجب
 على الله دكلدر بو تقدير جهن مطلقاً مطهر رحمت ومغفرت
 اولمقلنك ايله تبشير اولنكمى كه اعتماد كللى حاصل ايلنك
 بو نكله برابر جناب الله ذوالجلال قوللرى رحمت ومغفرت
 معرور اولوبده عبادت وطاعتى وتوبه بي الدن بر اقسو
 نلر ايجون (نبى* عبادى انا الفقور الرحيم) بيور مسنك
 عقبتك (وان عذابي هو العذاب الاليم) بيور مشدر كه معنای
 شريفى يا محمد قوللر يمه خير ويوكه بن قوللر يمه مغفرت
 ايتنكده واسر كمكده مبالغدر لسكن يمه انلر بوكا معرور
 اولوبده عبادت وطاعت وتوبه بي ترك ايلمسونلر زيرا بيم
 عذابنده عذاب اليمدر ديمكدر* بو تقدير جه اصل قول
 احكم وطريق اسلم بودر كه الله ذوالجلال رحمتندن بتون

بقون قطع امید آیتمه ركه و عذابندندخی امین اولمیدرق
 بین الخوف والرجأ بولنوب اللهك ورسولنك هر بسر امر
 شریفقرینه امتثال ونهی بیوردقلمری شیئلمردن اجتناب ایلملیدر
 وایشته بویله یاپان اومدیقنه نائل وقورقدیغندن امین
 اولور والسلام

بی کناردر واقعا دریای غفران شبهه سز
 پاك اولورنیم قطره سیل چرك عصیان شه سز
 كرددیلر سه بر قولى حقدك شفا از النوب
 عفو جر میل ایتر الطای واعسان شبهه سز
 انچه عبدك ذنبنك عفوین مراد ایتیه سز اول
 اول قولك لا بد اولور ما و اسی نیران شبهه سز
 عفو مشروراً برادر ترك طاعات ایتمه کیم
 خیر و شر ك وزن اولور هب زور میزان شبهه سز
 فوزیا خوف ورجانك کیم میانن دأثما
 هر برینك مظهر یدر چونکه انسان شبهه سز

﴿ الطائفة الخامسة ﴾

بونلر بر طائفة در که اگر کند و لرینه سزنده ایچون
 سائر مؤمنین و مؤمنات کسبی نماز قیلمز و حقه نیاز
 ایتمز و اورج طوتیزسکز دینلور ایسه جوا بنده برلر اولده
 بر طائفة یز که کثرت اوزره عبادت و طاعت ایسده ایده
 شول درجه یه واصل اولد فکه بزدن عبادت و طاعت رفع
 و عفو اولدی چونکه انسان کثرت و شدت و انواع صمت
 و مشقت اوزره کیچمه لری قائم و کوندزلری صائم اولد لری
 عبادات و طاعات ایدر اولدیغی حالده بر درجه یه
 ابریشور که کند و سدن تکلیف سابق اولور یعنی کند و سدی
 عبادت و طاعت کلفتدن آزاد و دولت و صلته نائلیمکه دلشاد
 اولور ایسته بز لر دخی اول قیلد نزدی لر بونلرک جوا بلر
 نده دینلور که حاشاشام حاشا کورک کتب اعتقادیده و کورک
 سائر کتب شرعیه و فقهیده ده و کورک کتب تفاسیر و احادیثیده
 بویله بر نقل و روایت و صراحت و اشارت یوقدر زیرا
 به حافظلوا علی الصلوات به آیه کریمه سنده گی حافظلوا
 کلمه سی (دواموا علیها بمواقیتها وارکانبها و شر
 ائطها) ایله تفسیر اولمشدر یعنی حضرت الله قوللرینه

نماز او زریه مداومت ایتدکه امر وفرمان بیورمشدر
 بنا علیه جان جسدن خروج ایدینجهده قدر هر کس
 ادای عبادات و طاعاته دوام ایلده مکلفدر آنک ایچون
 کافه الانبیاء والمرسلین و جمیع الاولیاء الواصلین الی آخر
 العصر ادای عبادت بواده افنای وجود و بذل مجهود
 ایدرک کلوب و کچدکلری مناقب انبیا و اولیایه نظر او -
 لندقدده صراحت کوریلور و من الجملة قره چشم مصطفی و سید
 الشهدا حضرت حسین پر ضیا علیه رضوان الملك الاعلی
 افندمز ایلده مخدوم نجاشوسوم سامیلری حضرت زین
 العابدین رضی عنہ ربنا المعین افندیلرمز هر کیچه بیکن
 رعت نماز قیام اولدقلری کتب معتبره دن نقل (نزهة
 الساجدین فی خدمة زین العابدین) نام رساله محصو
 صة عاجزانده مسطوردر و جمله دن مقدم حضرت پیغمبر
 صلی الله تعالی علیه وسلم افندمز / وجعلت قره عینی
 فی الصلوة) یعنی بنم کوزیمک ایدینلغنی و روشنلکی
 نمازده قیلندی یعنی نمازده حاصل اولور بیوردیلر
 آنک ایچون (الصلوة معراج المؤمنین) یعنی نماز مؤ
 منلرک معراجیدر و ریسيله مناجات ایده چکی مقامدر
 بیورولمشدر بو تقدیرجه ای طائفة خامسه بو سزک

ادعا کرده بولسان قول باطل و عاقل اولده حکایه
 آینه قبیلندن اوله بیاور شوبله که سلاطین عظام متقدمین
 بر پادشاه عالیجاه اؤمنه سالغوده معتاد بولندیغی
 وجهله صدر الاعظمیله برابر تبدیل جامه ایدرک اطلاع
 احوال جاریه اهالی ایچون بر کیچه استانبول ایتمه
 چقد قلزده صدر الاعظمه بیورمشلر که ای بنم وزیریم
 هاده ابتدا بر مدرسده و نایسایر خانقاهها کیروب در
 نلرنده ساکن اولان طلبه علوم ایله صوفیلرک حاللرینه
 مطلع اولدم بآ علیه اولابر مدرسده دیوسدن ایچروده
 کیروب کورر که از قدیم بین التالبا عادت اولدیغی وجهله
 اول کیچه طلبه علوم طائفه سنک تعلیل کیچه لرینه نصا
 دف ایلد یکنندن طلبه مدرسده سنک ایتمک واکلنک ایله
 مشغول اولغده بولنور لر .

و بو حالی وجه مشروح اوزره مشاهده ایلد
 کلرندن صکره اورادن چاقوب بر خانقاهه واروب
 نظر بیورر لر که صوفیلر طائفه سی اویله سنک ایتمک
 واکلنک یولنده بولمیب سکونت اوزره بولنور لر
 اولرمان پادشاه مشار ایله حصره تلمری صدرالاعظمه
 ای لالابم اول طلبه علوم طائفه سنکدن حسن نظرم

منسلب اولدی زیرا انلر تحصیل علوم و فنون ایله
 تهذیب اخلاق و عبادت جناب خلاق و شکر نعمت
 حضرت رزاق ایدجکری برده بر طاقم مالا یعنی
 ایله مشغول اولدوق افنای عمر ایدیور لر دیه
 بیور لر اولوقت صدر الاعظم ذات پادشاه یسه
 برشی* ایله مقابله و حقیقت حالکی بیانله مجاوبه
 ایله مدی دیر کلام دیه مدیسه ده چند کون صکره
 طلبه علوم تکمیل کونلری اولمیوب انجق تحصیل
 علمله مشغول و منهنک بوندقلری بر کوند تصادف
 ایدیر برک یینه تبدیله چقیمق اوزره ذات شاهانه
 بی تشویق ایلمش اولدیغنه مننی چقوب ابتدا مذ
 کور خانقده گلور لر اول زمان صدر الاعظم خا
 کپای شاهانه یه عرض ایدر و دیر کسه خنکارم
 اصغر مساعد* سینه شاهانه لری اولور ایسه
 قولکنر ابتدا شو صوفیلرک اخوانتی تجر به ایله
 چکم پادشاه دخی پک اعلا تجر به ایله دیه بیور
 لنگله ایکسی بردن بر جاهل عابد صوفینک ماکن
 اولدیغی حجره نیک قبه سی اوزرینه صعود ایدرک
 باجه سندن اشاعی یه نظر ایدرک کورر که مذ کور

جاهل صوفی کمال سکونت اوزره قبله متوجهها
 گویا عبادت ایله مشغول اولور اول زمان صدر
 الاعظم باجه دن اشاعه ندا ایدوب دیر که ای عابد
 وزاهد قول ربیکن رضای شریفی ایچون عبادت
 و طاعات یولنده پک چوق زحمتلر و مشقتلر چکدک
 و صبر ایتدک آرتق سندن کماله راضی و حشود
 اولوب بعدزین سنی عبادت و طاعت کلفتلر ندن
 ازاد و ولایت کبری دولتیه دلشاد ایلدم مذکور
 عابد جاهل بونی ایشیدنجه اظهار مسرت و ادای
 شکر و محمد تیره باشلر و بعده پادشاه مشارالیه حضر
 تلیله صدر الاعظم معا او حجره نک قبه سی
 اوزرندن اشاعه اینوب مدرسه مذکوریه کیدوب
 بر طالب علمک ساکن اولدیغی حجره نک قبه سی
 اوزرینه چقدرق کوررلر که تعطیل کونی اولوب تحصیل
 کونی اولدیغدن درون مدرسه ده اصلا بر صیت و صدا
 و کورلتی و شماتتین اثر اولدیغی حالده هر
 کس درس مطالعه سیله مشغول و از جمله اول اوزر
 ینه چقدرق قبری قبه نک باجه سندن اشاعه نظر ایدرلر
 که بر طالب علم قندیلک او کینه او تورمش و کتابلری

اچمش و مطالعه در ریاضه طالمش اولدیغی حالده
 استخراج مزایای مبانی و معانی ایله مشغول اولمقده
 در اول حالده صدر الاعظم ندا ایدوب دیر کدای
 طالب علم ربیک رضای شریفی ایچون تحصیل
 علوم و فنون یولنده پک چوق زحمتلر چکدک
 و خواب و راحتکی ترک ایتدک آرتق بعدزین سنی
 نماز و نیاز کلفتلرندن عفو ایلوب واصلین مقربین
 زمره سنه الحاق ایلدم همان مذکور طالب بو سوزی
 ایشدر ایشمز کمال تهور ایله یرندن قالقوب و حجره سنک
 دیوارنده آصیلی بولنان بر تک طبانجهبی قاوره یوب و قو
 روب باجه دن یوقارویه طوغری طوتوب ای بکا باجه
 دن اشاغه ندا ایلین ملعون سن مطلقا لعین سنکه بنی
 از درمغه کلمش سین زیرا اولا بر کسه دن وفات ایتدکجه
 عبادت عفو اولتمز و ثانیاً حضرت النهک جهت و مسکافی
 و صوت و صداسی یوقدرکه باجه دن بکا ندا ایله دیرک مذ
 کور طبانجهبی اتار نماز پادشاه و صدر الاعظم قبه دن
 اشاغه اینوب ارقه لرینه نظر ایده ایده فرار ایدر
 لر اول زمان پادشاه مشارالیه حضر تلری تکرار صدر
 الاعظمه خطابا ای لاشدی بن طلبه علومک منانت

اعتقاد و تصدیق بر بنی و صلابت دینیه لر بنی و علم شریف
 کند و لرینه مرشد اولدیغنی کوروب غایسته الغایه
 تحسین ایلدم و حقلمزنده حسن ظنم و کند و لرینه محبت
 دها زیاده اولدی دینه بیورمش و علی الصباح
 اسلامبول ایچنده بولنان هر بر مدرسه نك طلبه سینه
 عطیه لر و احسانلر کوندرمش اولدیغنی محکدر حاکم
 صلی ای طائفه خامسه سزک زعم باطلکنز ایسته بو
 حکایه قیلندندر یوخسه نقدر چرق عبادت و طاعت ایلمش
 اولسه کرفات ایتدی کجه تکالیف شرعیدن و عبادت و طاعت
 عدن معفو اولمز سکنز دیمرک کند و لرینه رد و تحظه ایله جواب
 و بریلور و السلام

ساقط اولمز کسه دن تکلیف شرعی بر زمان
 بوز یاشنده پیرلکدن اولسه ده قدی کمان
 همدخی شول رتبه اهل طاعت اولسه بر کشی
 کیم عبادتی و طاعتی تیلده طولمش بو جهان
 مطلقا ایفای طاعتله مکلفدرینه
 ساقط اولمز عهده سندن طاعت حق کمان
 الحذر انداتمون شیطان پر خذلان سنی
 یوخسه خسران عظیم ایچره اولور حال کینان

فوزیا طاعات حقدہ اول مداوم دائما
ایلمہ ترک ایتمینجہ تاکہ سن تسلیم جان

﴿-﴾ الطائفة السادسة ﴿-﴾

بونلر شول بر کسه لردر کہ کند ولرینہ جناب اللہ نوا
لجلالک ورسول اکرمک امر شریف لربنی طویکتر ونہی بیور
دقلری شینلردن اجتناب ایڈیکتر یعنی عبادت و طاعت
ایلیوب محرمات و مکروہات دن بغایت حذر ایڈیکتر دیدرک
امر بانعروف ونہی عن المنکر اولمش اواسہ آنلر جوابلرنده
اود اویله اولمق لازم کلور ایسده بزلر مادامکہ ذنوب و معاصی
دریارینه مستغرق اولمش در بزم ایڈیکتر عبادات و طاعتک
ثوابی اولمز اویله اولدیغی حالده بیہودہ زحمت چکما
من ایسچون ترک طاعت ایدرز دیرلر شمدی بونلرہ
جوابده حاشا سزک بو اعتذاریکتر شرعا مقبول دکلدر
یعنی ترک عبادات و طاعاتکزه سبب اولور شی دکلدر
چونکہ مالایدرک کنہہ لایترک کلہ فحوا سنچہ ہر نہ
قدر کناہ ایشلہ سکزده بنہ اوزر یکزہ فرض و واجب و سنت او
لان عبادات و طاعاتی ادا ایلمکز لازمدر دینلور و اگر
دینلور ایسده کہ بویله اولدیغی ندن معلومدر فقیر دیوم کہ

كتب معتبره فتاوا دن یعنی بهجة الفتاوا دن بعینها
بر فتوای شریف نقل ایده یمده اندن معلوم اولور
ایشته اول فتوای شریفه شودر.

شرب خمر و اکل حرام و بوزنک امثالی معاصی بی
مرتکب اولان کسه نك شرائط وار کانی ایله ادا ایلدیکی
صلوة و سائر عباداتی شرعا صحیحه اولورمی و اول کسه
عبادتک ثوابنه نازل اولورمی

الجواب

اولور

قال المتعلم اخبرني عنم يزعم ان شارب الخمر لا تقبل
منه صلوة اربعين يوما و اربعين ليلة قال العالم من قال
هذا القول فانه يصف الله تعالى بالجور و قد ا من الله تعالى
العباد من الجور و الظلم بقوله (فلا تظلم نفس شيئا ولا
يجزون الا ما كنتم تعملون) قال المتعلم اخبرني هل من الا
عمال شي يهدم الحسنات و يبطلها قال العالم اما الحسنات فانه
لا يهدم ميا شيء غير ثلث خصال اما واحدة فالشرك بالله
عز وجل و الاخرى الامتنان و الثالثة ما كان من عمل يرائى به
الناس فيما كان سوى هذا من السيئات فانه لا يهدم الحسنات
(من العالم و المتعلم من تأليف الامام الاعظم ملخصاً)

کر برادر ارتکاب ذنب ایدر شکده مدام
 ایتمه ارجیا بوسبتون کم چیمه سون الدن ذمام
 کاه جماعت ایله کاهی منفرد بر حالده
 پاک ایدستله مطوروب ایله صلاتکن قیام
 ماه روزه بیله برکز کلدیکنده یمنله
 الحذر ترک ایتمیوبده ایله ایفای صیام
 چونکه مؤمن همک عابدسین کناهک عفو اولور
 زیرا لطف اولیجه وعد ایلدی رب الانام
 نوزیا مذنب ایسکن ترک طاعات ایلیمه
 شاید اولور لطف حقله مسکنک دار السلام

﴿ خاتمه ﴾

اشبه حقیقه الحریه نام رساله مبارکه بمجرد لطفه و توفیقه
 سبحانه و تعالی رسیده حد ختام اولمسنه متعاقب شخص مجرد
 طرفندن بر سوال ایراد اولندیغندن ابتدا سوال مذکورک
 تصویرى و مؤخرآ بر وجه آتی جوابنک تقریری مناسب
 کورله شد.

السؤال

ای بی چاره ادرنه مفتیسی الحاج محمد فوزی اشبورساله
 کک بالمطالعه سیاق و سباقنی دراک اولهفل سنک اصل مرادک
 لا علی التعیین والتخصیص حسنة لله تعالى خیر خواهانه
 بعض اخوان دینه بر نصیحت اینمکدن عبارت اید وکنی
 ادراک ایدم وواقعا حدیث شریفک دین پاک اسلام نصیحتدر
 معناسنه (الدين النصيحة) بیورلدیفینه ونصیحت ایسه (ارادة
 الخیر للغير یعنی غیر یسی ایچون خیر مراد ایلمکدر تعبیر یله
 تفسیر ایدلدیکنه ومع ذلك) انما المؤمنون اخوة) ایجاب
 عالیسنجه اهل ایمانک جهلمسی بری برلرینه فرنداش حکمنه
 بولندلمرینه مبنی هر بر مؤمن دیکر مؤمن فرنداشنه ایکی
 جهانک از هر جهت خیر لر کلدیکنی واوزرندن شرلر دفع
 ورفح اولندیفنی استه مک الزمدرکه مؤمن اولدیفنه دلالت
 ایدر لکن هر نه قدر او یله ایسه ده) الحق مر ولوکان
 دراً قضیه مشهوره سنجه نصیحت مذکوره نفس اماره لرینک
 دماغنه آچی کله جک وانک ایچون قبولندن نفوذ اید جک
 بعض اشرارک شر و شورا رندن خوف وغدر ایلهر میسک
 که اجتناسار ایلدک وسن بیلهر میسک که ککندک بر بی چاره
 مرد غریبسک و بلبلک چکدیکی دلی بلاسیدر ضرب مثلنک

حقیقتنی حالا دعا اکلہ مدیکمی مؤلفاتکک تحریر او وعظ
 ودرسلرکک تقریرا اجرای نصابحدن کیر و طورمز سین اکر
 بکا فالور ایسه (ان نقل حقانکن للمجود مستحقا) قضیه سی
 ایجا بنچه سن بوکا اجتسار اینما ملیدک و همک سن بو
 امر بالمعروف ونهی عن المنکر ایامک خصوصنی کیهدن
 اذن الدک که بو و جهل تشبث ایلدک دبرک شاید بر
 معترض ظهور ایدر ایسه نه جواب ویره جکسین و همک
 بویلہ امر بالمعروف ونهی عن المنکر یعنی وعظ
 ونصیحت ایلیان ذات (عظ لنفسک ثم عظ لغيرک)
 دیه بیورلد یغندن نصیحت ایلدیکمی شیء ایله اولا
 کندوسی عمل ایلمک لازمدرکه نصیحت ایلدیکمی کمسه
 لر نصیحتنی قبول ایلیه لر شمدی سن کندی نصیحتنک
 ایله عامل میسک که وادیء نصیحتده اشبو رساله بی
 تألیف ایلدک .

قورقمد کی شراشر اردنکه اولدک پندکار
 دیدم کی لدغ ایدر لر قلبمی مانندمار
 واقعا پند و نصیحت مقتضای دیندر
 چون انی فرأنده فرمان ایلدی برورد کار
 انچه سن مرد غریبسک ای ادر نه مغیسی
 صکره قلبکده ایدر بدخواه لک ایقادنار

حالا عبرت الهی کمی گندی حالکن امام
 اشته باقی چکمهده هر بار در دلی کو کلان آواز
 هب دلدن بلیک هر چکدیکی در دو بلا
 تا قسده جس ایدر لر جانی با خار و خار
 همد در فتار ایند یککده سوی با غه بر زمان
 باقی هر اران طاش یککده در درخت میوه دار
 حاصلی فوزی بکا قالیدی دیر دم ذاتکه
 سن بو پنددن فارغ اول ایتمه عزیزم اجناس

الجواب

فی الواقع هر مر دعا قل (اتقوا مواضع التهم) اقتضا
 سنجده همده (ولا تلقوا بسايدیکم الی التهلكة) ایجاب
 عا لیسجه شر و مضرت کله جن شیتلردن اجتر از ایلمک شرعا
 لازم کلور ایسده بنم اشو مجرد نصایح خیریه دن عبارت
 اولان (حقیقه الجریه) نام رساله " عا جزانه مک مندر جاتی
 او یله تهمت و تهلکه قیلندن عد او نهمیدجعی و بلکه انشاء الله
 تعالی مثاب و ماجور اوله جعی بر قاج جهنله مامول ایدرم
 اولاخیار و اشرارک و آنلر ایله قائم اولان خیر و شرک
 خالق اولان حضرت الله ذوالجلال (وأمر بالعرف وانه
 عن المنکر) یعنی معروف ایله امر و منکر دن نفی ایله

ديهرك قرآن عظيم الشاننده امر و فرمان بيپور و دخي
 (من رأى منكم منكراً فليغيره بيده و ان لم يستطع فليسانه
 و ان لم يستطع فبقلبه و هذا ادنى الايمان) ميدانك طور و
 و بو عاجز قولينك اشو رسالسى دخي مطلقاً امر بالمعروف
 و نهي عن المنكر دن عبارت بولنور اولديقى حالده هر كيم
 حق عربيانمده بر سوء معامل به ابتدار ايلر ايسه جناب
 سريع الانتقام جل شانہ (فطره سين شرح ايلسم در با اولور
 عالم بوي) مصراع مشهورينه موافق اولارق ابتدا ادرنه
 نك و ثانيا پادشاه اعظمى كچدكدين صكره استانبولك اك
 بيوكلرينك صار قليلرى بوغريب و بيكسه حسداً و فسيلبرى
 دخي ادرنه مفتيلكدين دما اول بر مدت و چندسنه صكره
 مفتيلكده تمام اوج سنه والى بولنوب كرك ندر يس علم
 و كرك اجراى مأموريت حاصلى از هر جهت احوال عاجز
 نه مى يقيناً بيلديكى جتله مؤخرأ استانبوله عودتنده دائماً
 محب و مادهم اولان صدرا سبق قبر يسلى محمد پاشايه رغماً
 و حقمده طرف عبدالعزیز خانيدن بعض مرتبه تلطيفى
 واراده لر ظهورينه مبنى اوهام بعيديه تبعية نفس و شيطانه
 اويهرق بغير حق حق حقيرانه مده بعض كونا سوء مقاله
 و معامل به بالابتدار بر قومپانيه مخصوصه اولديلر ايسه ده
 انلرك بعضسينى جهله نك معلومى اولديقى و جهله مدت

قليله ظرفنده هيچ امهال ايتمه رك همان و بعضيسنى دخی
 بعد العزل والنفي سيف معنوی ۶ قهر و انتقاميله قتل و اعدام
 و اخرنده واره جفلى محل هر نره سى ايسه دنيا دن اورايه
 بالاعزام بي نشان و نام (فقطع دابر القوم الذين ظلموا
 والحمد لله رب العالمين) ايه كريمه سينك رايحه سنى بينى ۶
 جانلرينه اشمام ايلوب حالا بو مظلوم و محسود قوچغازنى
 ينه لطفأير يوزنده غبادات و طاعاتنده استخدا م بيورمقه
 اواسديقى مثللو و انلرى دخی اول مولاي غيوردر عقب
 انداخته چاه هلاك و حسران و بو بيكس بي چاره مخلوقنى
 بلخليس والامداد شادان و هر آن بانماز و نياز نالى
 القران و از هر جهت مظهر لطف و احسان بيورر ديه رك
 ربه اعتماد ايدرم (و ثانيا) مندرجات رساله ايات قرآنيه
 و احاديث شريفه نبويه نك او امر و نوا هيلرينك خلاصه
 لرندن عبارت ايدوكى آشكار ايكن بوكا قارشو معارضه
 و مجادله يه و يا حق حقير انه مده اجراى جور و جفايه
 مجاسره يه الحائن خائف فحواسنجه هيچ بر كمسه قيام ايدمه
 اعتقادنده ثبات ايلرم (و ثالثا حالاضل الله فى العالم اولان
 شوكتلو و ديانتلو پادشاه عاليجاهمزه افندمزه حضرتارينك
 جدا مجد اعلا لرى فردوس اشيان السلطان الغازى عثمان
 خان اسكنه المنان على اعلى ارائك الجنان افندمزه حضرتار

بئک آخر نفسلوئنده شاه زاده دیانتهمتاده لری غازی اورخان
 حضر تلو رینه برنجی نصیحتلری کندی ماسکنده بولنان طائفه
 کزیده علمایه فوق الغایه حرمت و رعایت واولو چوله
 اعلام علم شریعت ایلدکدن ما عدا مالک سائره ده ایشید
 یلان عاماء بناملری کندی ملکنه دعوت و جلیله اسکان
 واز هر حیث مطهر لطف واحسان ایلمک و علماء مشارالیه می
 اصلا بر کیمسه طرفندن اذا وجفاچکدر مامک وملحدوزند
 بقره اصلا اعتبار واستخدام ایتیمه رک ملکندن اخراج
 ایلمکدن عبارت اولدیغی و ذاتاً اشبو شینشاه دیانتپناه افند
 مز حضر تلو رینک ذات و ابرکات شهر یاردیلر عبادات وطا
 عات کزین و محب علمای دین بر خلیفه روی زمین بولند
 یغی حالده زمان سعد اقتران خلافتلر نده و سایه شاهانه ار
 نده حسبه لله تعالی اخوان دینک یولدن صپانلرینه بر وعظ
 ونصیحت ایلدیکمدن ایچون بو عاجز دعاچیلرینه هیچ بر
 کیمسه ایصال دست جور وجفا ایده مز دیرم و بروجه
 مشروح بلا استیدان امر بالمعروف ونهی عن المنکر
 ایلمک بحسنه کلنجه علمای کرام حضراتنک ترتیب ندر بس
 و ندر سده اک نهایتی اوقیوبده اجازت الدقلری علم کلا
 مدن (جلال) کتابنک (ولا یشرط فی الامر بالمعروف
 والنهی عن المنکر کونه مأذوناً من جهة الامام والوالی لا

ن احاد الصحابة والتابعين كانوا يأمرون بالمعروف وينهون
 عن المنكر من غير اذن وكان ذلك شايعاً بينهم ولم ينقل
 النكير على ذلك من احد مكان اجماعاً) ديه رك تصريح
 کرده سی بولتان فیاسدن استنتاج اولندیغی وجهله امر
 بالمعروف ونهی عن المنکر خصوصنده اذن واستیدان
 شرط دکلمر * واشبو رساله ده مندرجه اولان نصایح دینییه
 ایله کندم عمل ایدر اولوب اوله دیغم یحثنه کلنجه شویله
 دیرم که صحیحاً او یله در یعنی بر ذات بشقه لرینه ایتد
 یکی نصیحت ایله کندیسی عامل ایسه نصیحتی تأثیر
 ایدر والا اصلاً تأثیر ایلمز بناً علیه حضرت امام اعظم
 وهمام افخم علیه رحمة الملك الا کرم افندمز به بریسی
 کلوب بر بشقه کسه به نصیحت بیورلسنی کندوسندن
 نیاز ایلدکده حضرت مشارالیه اول نصیحت ایلدجکی شیء
 هر نه ایسه انکله ابتدا کندوسی عمل ایلوب بعک بشقه
 سنه اجرای نصیحت بیورر ایدی حتی بر کون حضرت
 مشارالیه جامع شریف دروننک طلبه علومه تدریس بیورر
 اولدیغی حالده حضور عالیترینه بر سیاه کوله کلوب یا امام
 بن فلان ادمک عبد ملوکی یهدر واول ادم بنی استملاک
 ایللی حیلجه سنه لر اولمش ایسه ده حالابنی ازاد ایتمیور
 وکندوسی افندمزک احباسندن بولندیغی جهنله اکر کندو

سنه طرف والا لرنندن نصیحت بیوریلور ایسه مأمولدرکه
 بنی ازاد و درون محزونمی شاد ایدر دیرک استرحام
 ایلدی اول زمان حضرت امام مذکور کوله یه پک
 کوزل اما شمدی سن کیت ده اوچ بش
 کوندنصکره ینه بکا کل دیرک امر بیوردی بنا علیه
 کوله کیدوب چند کون کچه رک ینه حضور امامه کلدی
 ایسه حضرت امام همان بر کهمسه واسطه سیله مذکور کو
 له ننگ مولا یعنی اغاسنی حضور شریفلرینه طلب و کوله سننگ
 ازاد ایلدسنی کندوسنه تکلیف ایدر ایتمز بلا توفی الله
 رضاسی ایچون مالمدن معتوق وزمره احرار رجال مسلمینه
 ملحوق اولسون دیرک کوله بی ازاد و دلشاد ایلدی اول
 زمان مذکور کوله حضرت امامه یا امام جناب شریفکیز
 یونصیحتک اجراسنی نیچون چند کون تأخیر بیوردکیز دیرک سوأل
 ایلدکده جوابنده حضرت مشار الیه یا عبدالله بن شمدیه
 قدر اصلا بر قول ازاد ایتماشدم بناء علیه سننگ اغاکی
 همان جلبه سنی ازاد ایلدسنی خصوصنده نصیحت ایلدش
 اولسم شاید قبول ایتماسنی مأمول ایدی لکن شمدی
 ابتدا بر کوله اشترا ایدرک ازاد ایلدم بعده سننگ اغنا
 فکی کندوسنه تکلیف ایلدیکم آنده جناب الله ذوالجلال تأثیر

بنی خلق ایلدی تا که سن ازاد و دلشاد اولدک دینه
 بیوردیلر بو تقدیر چه عبد فقیر دخی انشالله تعالی اشو
 رساله خیریه نك مندرجات مبروکه سی بولنان نصایح
 دینیه نك سعادت از لیهاری بولنان یعنی (ختم الله علی
 قلوبهم و علی سمعهم و علی ابصارهم غشاوة) ایته کریمه .
 سیله عدم قبوللری خبر ویریلان اصحاب شقاوت از ایدن
 بولنمیان کسه لرك قلبلرنده تأثیرری اوله چغنی حسن ظن
 ایدرم زیرا مندرجات رسالته نك خلاصه سی اهل السنه
 و الجماعتک مذهبی اوزره ایمان و اعتقاد و عمل و عبادتک
 از و مندن عبارتدر و عبد فقیر ایسه اگر چه اهل عزیمت
 بولنان ارباب ولایت و اصحاب کشف و کرامتک عبادات
 و طاعاتلری کیمی عبادت ایدرم دیرک حاشائهم حاشا او یله
 یلان یره اولیالک صاتانلردن دکل ایسه لکن کندی
 نفس عاجزانه افترا دخی ایتهم زبوا بو مقامک بالایحباب
 و بالیناسبه والله العظیم و بالله الکریم دیرک یمین بالله ایله
 اعتقاد و عمل و مذهب و مشرب عاجزانه مک حقیقنی شو یله
 بیان ایدرمکه عبد فقیر اصلا بعد اصل نسلا و بعد نسل
 الحمد لله ثم و ثم الحمد لله تعالی مؤمن و موحدم اعتقادده
 ابو منصور ماتریدی و عملده امام اعظم مذهبی اوزره یدر

و التمش سنهيه فریبدر که علم شریفک از اد قبول ایتدیز
 کوله سی یم و فرق التی سنه اقدم سن صفر مک حج بیت الله
 و زیارت روضه مطهره حضرت رسول الله ایله مشرف
 اولدم و بش وقت نماز لریمی قیلر و شاید قضایه قالور
 ایسه قضا ایدر و رمضان شریفلرده اور و جمی طوتار و اخشام
 و صباح تلاوت قران عظیم الشان و قرائت اوراده شریفه
 ایدرم و مع ذلك اجله درمان در دیسه لر بیله اسلا پر پاره
 حاصلی آرزوچوق رشوت قبول ایتتم و شراب و عرقی و سائر
 مسکرات بحثنه کلنجه انامدن طوغه لی اوغبیئلرک کندولاری
 و قطره لری نرده قالدی بیله بیله بوش قدح و کلسه لرینی
 دخی دوداغمه طوقوندرمش دکلمدر وینه قمار و طاوله و دامه
 دینلان شیئلر نصل اولور و نره دن النور و نره دن ویریلور
 حالا بیلهم و اصلا الیمه المش دکلمدر و حالا زمانه زده
 عالمک شرب و استعمال ایلدیکی قیوه و دخان و نار کوله
 و انقیهیه دخی الیشه مدم و سائر کونا لهبیات و لغویات
 و لهویات و فحشیات ندر طانیم و شاید بونلردن بعضیسنی
 ذات و صفات عاجزانه مه نسبتله بهتانه لغرض اجتناسار ابلیا
 نلر بولنور ایسه سابقا امثال لرینی بلا اممال مجازاه بیوران
 حضرت حقه حواله ایلرم ایشته بر وجه مشروح بیان ایلد

بکم اموالک صدق وصحنه طلاق ثلاثه ايله شرط ايت
 ديسلر ان شرطيه به تعليق ايله اصلا توفى وتردد ايلمم
 بو بلجه دين فرندا شلر بيمک معلوملرى اولدوک مندرجات
 رسالهم ايله عامل وايكى چيانه خير و ثوابه نائل اولميريني
 رجا ايدرم فتوکات على الله وفوضت امرى الى الله

حق ايجون حق سويليانلر کامله کامران اولور
 هر چيندن نائل دلخواه اولوب شادان اولور

چشمى گريان اولسه ده کرکريه شادی اولوب
 مطلقا فرط مسرندن يوزى خندان اولور

آجيلوب باغ درونده هزار آن غنچه لر
 هب لساني بلبل آسا شوقله کويان اولور

چونکه ايات واحاديثدن الوپ هب حکمتى
 بوزمين و آسنان هر حکمه برهان اولور

وادیء وعظ و نصيحت ايدن فتح دهان
 کله نطق و بياني معنی قرآن اولور

آنچه نصحي خالصاً لله اولورسه بويلدر
 بوخسه هر صنع و رياسى مضحك شيطان اولور

ذات حقدر امر بالمعروفله فرمان ايليان
 آمر معروهک البت ناصرى بزدان اولور

راه تحصیل علومده جسم و جان بند ایدهنک
 جاننی نلطیف ایدن اول حضرت جانان اولور
 بویله اهل علم و فضلک شاننی تحقیر ایدن
 عاقبت مدحور اولوبده خاکله یکسان اولور
 آتش ظلم و حسدله قلبنی احراق ایدن
 عیج سوکونهز نارلره افتان اولوب سوزان اولور
 جوروغدریله درون عالمی آه چکدیران
 بولمیبوب فوز و فلاح انجام کارنالان اولور
 علمک حامیسی ظاهرده انجق دتمه ده
 اولسه اولسه ظل یزدان حضرت سلطان اولور
 بسدر اوزاتمه اجمال مقال
 قطره سین شرح ایلمسم صدا بحر عمان اولور
 تم الکلام بعون الملک

العلام
 لم الکلام
 بولمیبوب
 عیج سوکونهز